

SERCAN SEVGİLİ
Ayrancı'nın ısı haritası

7

ATTILA AŞUT
Yanlış sokak adları

11

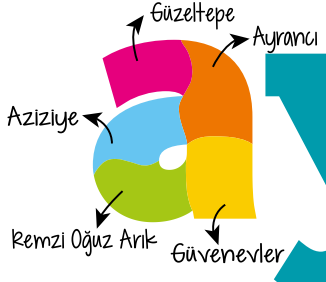
IRENA MENSIKOVA
Mahallede bir pazar günü

14

HARUN KABAN
Mahallenin gazetesi

15

ayrancı

herkesin bir komşuya ihtiyacı var

gazetesi

ISSN 2717-7319

9 771 309 45 885 4

AYLIK
AYRANCI SEMT GAZETESİ
OCAK 2025 SAYI:35
ÜCRETSİZDİR

Üç derenin arasına kurulan semtimiz

Ayrancı'nın dereleri nerede?

ÖZGE İDALİ ÖZDEN

Ankara'nın tam bir vadiler kenti olduğunu ve bir zamanlar bu vadilerden şimdi sokaklara adını veren derelerin aktığını hatırlayalım. Üç derenin arasında kalan vadiler semti Ayrancı gibi... Zamanla bu dereler altyapısız başkent kanalizasyon hatlarına dönüşürken, seller de derelerin kapatılmasının bahanesi olmuş.

6

Ayrancı'da kentsel ısı adasına karşı doğa tabanlı çözümler politika metni yayınlandı

Ayrancı Derneği tarafından düzenlenen ve Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı tarafından desteklenen "Ayrancı'da Kentsel Isı Adası Çalıştayı" sonunda hazırlanan politika belgesi; iklim krizi ve kentsel dönüşüm nedeniyle Ayrancı semtinin kaybettiği yeşil bitki örtüsünün neden olduğu kentsel ısınmaya karşı doğa tabanlı çözümler sunuyor.

5

Bu neşeye ihtiyacımız var

Duru Örs: Bir mahalle orkestrası kurma hayalim var

Mahalle çok sessiz, hep aynı parça çalıyor ve ben o parçadan çok sıkıldım. Bir mahalle orkestrası kurma hayalim var. Son yıllardaki bu köreltilmiş durumumuzdan belki biraz böyle böyle sıyrılabileceğimize inanıyorum.

2

ALİ NECATİ KOÇAK

Avrupa Birliği
sivil düşün

"Bu çalışma Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Ayrancı Derneği'ne aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

Eskimiş konut dokusunun yenilenmesinde doğa ve yeşil alanların korunması

KENT HAKKIDIR

Bu neşeye ihtiyacımız var

Duru Örs: Bir mahalle orkestrası kurma hayalim var

BİRLİKTE

ALİ NECATİ
KOÇAK
@anecatikocak

Mahalle çok sessiz, hep aynı parça çalıyor ve ben o parçadan çok sıkıldım. Bir mahalle orkestrası hayalim var. Son yıllardaki bu köreltilmiş durumumuzdan belki biraz böyle böyle sıyrılabileceğimize inanıyorum.

Ayrancı'ya hoş geldiniz. Ne zamandır Ayrancı'dasınız? Neler yapıyorsunuz burada? Biraz Ayrancı'yla başlayalım.

Hoş bulduk. Ben Ayrancı'ya bir buçuk yıl önce geldim. İzmir'de yaşıyordum.

Buraya bir büyükelçilikte iş bulma vesilesiyle geldim. Geldiğim haftalarda Anıttepe'de bir arkadaşımın evinde kalıyordum. Ev aramaya işime en yakın yer olan Ayrancı'dan başladım. Çok tesadüfen Aşağı Ayrancı'da çok güzel, ağaçlara bakan bir ev buldum. Ayrancı'nın bu arka bahçelerinin yeşilliği olsun, binalarının eski mimarisi, mahallenin içinde her şeyi barındırıyor olması, ihtiyacınız olan her şeyin beş dakika mesafede oluşu, mahalle kültürünün canlı ve yaşıyor olması beni evimde hissettirdi. İşimden çıkıp yolumun üzerindeki yogaya gidip, alışverişimi yapmak, sokağımdaki kafelerden birinde mahallenin eski müdavimleri ile sohbet etmek beni mutlu ediyor.

Kendimi bir Ayrancı gibi hissetme cesaretini gösteriyorum

Mahallede yaşayan insanların tipolojisi, farklılıkları da kendimi buraya ait hissetmemi sağladı. Kendimi çok iyi hissettirdi. Çok kısa süredir Ayrancı'da yaşıyor olmama rağmen kendimi bir Ayrancı gibi hissetme cesaretini gösteriyorum açıkçası. Şu an herhalde başka bir mahallede, hatta Aşağı Ayrancı dışında bir yerde yaşayamam gibi hissediyorum.

Ben sokaklarda, bilmediğim yerlerde çok yürüyorum. Ve gerçekten dakikalarca bir binanın

önünde durup binaya baktığım oluyor. Oranın tarihini, hikayelerini hayal etmek, düşünmek bana keyif veriyor... Kesinlikle büyüleyici, sizi içine alan bir tarafı var Ayrancı'nın. Bana çok iyi geldi.

Kitaplarla, seyahatlerle ve müzikle dolu bir hayatınız var gibi görünüyor, gerçekten böyle mi?

Herhalde sanat olmasa çok keyifsiz olurdu hayat... Müziksiz, kitapsız hayat çekilmiyor. Çünkü hayal kurmamızı, başka hayat tahallüllerini oluşturmamızı sağlayan şeyler bunlar.

Çocukluğumdan beri dil hep hayatımda oldu. Farklı diller öğrenmek hep ilgimi çekti. İngilizce öğretmenliğinden mezun olmuştum. İkibinli yıllardaydı, Ankara'da yaşadım bir süre. Beraber yaşadığım arkadaşlarım müzisyenlerdi ve onlarla beraber biraz müzik öğrenmeye ve enstrüman çalma hevesine girdim. Klarnet çalmaya başladım.

Farklı kültürleri ve insanların değişik yaşamlarını merak ediyordum. Başka ülkelere insanlar bizim gibi yaşıyor olamaz, acaba nasıl yaşıyorlar, neler yapıyorlar sorusu sürekli kafamda dönüyordu. Ama gitmek, görmek istediğim yer Avrupa değil de daha çok Latin Amerika'daki ülkelerdi. Hem de belki bir dil daha, İspanyolca öğrenirim niyetiyle 2002 yılında müzisyen bir arkadaşımınla beraber Arjantin'e gittik. Orada 10 ay kaldık. Sokak müzisyenliği yaparak hayatımı geçindirmeye çalıştım. Sokakta çalışan jonklörlerden top çevirmeyi öğrenip Arjantin'in kuzeyinden Boliviya'ya geçtik. Bir ay sokakta tütsü satarak, trafik ışıklarında top çevirerek geçimimi sağladım orada.

Arjantin'de insanlar biraz daha mesafeliydi ve ekonomik koşulların zorluğu da oradan ayrılmaya itti. Bir Latin Amerika ülkesini biraz tanıyacak kadar yani birkaç yıl kalmak istiyordum. Türkiye'ye dönmeden önce Brezilya'ya da bir uğrayalım, şansımızı bir de orada deneyelim dedik. Brezilya'ya o girişimle kalış o kalış 9 yıl Brezilya'da yaşadım. 3-4 yılım sokak müzisyenliği yaparak geçti. Yani gerçekten evsiz, yataksız, üstsüz başsız, tenceremiz bir şekilde yaşadım.

Orada sokak müziği yaptığımızda gitarist arkadaşımınla longaları, sirtoları çalıyorduk. Amacımız, longaları tek sesli değil de çok sesli olarak gitar-klarnet eşliğinde çalarak biraz tanıtmaya çalışmak hem Brezilya müziği öğrenmek hem sokak sanatçılarıyla beraber bir şekilde yaşayabilmektir. Sokakta çalarken, aslında bir Cdniz olsa satarsınız, para kazanmanıza yardımcı olur fikrini verdi birçok kişi bize. Hazırladığımız repertuarı Rio'da bir stüdyoda kaydedip Cdleri sokakta satarak bir yandan gelir elde etmeye çalışıyorduk. "Hora de sonhar" adındaki eski bir choro isminden alan bu albüm aslında tam da durumumuzu özetliyordu: Hayal kurma vakti. Hayatında hiç açlık çekmemiş, zor durumda kalmamış orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak çok büyük bir deneyim yaşadım orada. Çünkü sokakta enstrüman çalarak para kazanıp yaşamaya çalışmak çok büyük bir risk, aç kalma ihtimalini göze almanız gerekiyor. Kahvaltı yapacak parayı bulamadığımız zamanlar olabiliyordu. Oradaki hem Arjantinli jonglörler hem Brezilyalı sokak sanatçıları nasıl hayatta kalınır dersi verdiler yani bir bakıma. Açıkçası hiçbir üniversitede bulamayacağım bu bilgiler müthiş bir deneyim oldu benim için, parayla satın alınamayacak kadar değerliydi.

Dil öğrenmek amacıyla gitmiştim ama deneyimlediğim şeyler bana dilden daha fazlasını

öğretti. Dil öğrenmenin yanı sıra farklı hayat biçimleri, insanların nasıl yaşadığı, dünyayı nasıl algıladığı, birbirleriyle, aileyle, çocuklarla, doğayla, şehirle nasıl ilişkilendikleri gibi çok farklı şeyler gördüm, çok etkileyiciydi.

Brezilya'da insanlar sokağı yaşıyor ve hayatın hep içindeler, hayat sokakta akıyor. Sokakta tüm duygular yaşanıyor; dans eden, müzik yapan insanlar, parklar, bahçeler her zaman dolu. Ekonomik anlamda zor durumda çok insan olmasına rağmen yaşam dolular. Her mahallenin kendine has ufak bile olsa bir bandosu, orkestrası veya korosu var ve bunlar parklarda, pazarlarda belirli günlerde çalışıyorlar, mahallede yaşayan ve bir enstrüman çalanın hem bir çok şey öğrenebileceği, kendini geliştirebileceği hem de müzik yapabileceği gruplar bunlar.

Bu 9 yıllık süre içerisinde orada birçok yerde müzik çalışmaları yaptım. Doğaçlama dersleri, Brezilya choro, karnaval, samba, jazz müziği

eğitimlerine katıldım. Son 5 yılım Rio'da geçti. Çocukluğumdan beri kitap okumaya bayılan bir çocuktum. Orada da Brezilya edebiyatıyla ilgilendim doğal olarak. Rio'dan önce yaşadığım Minas Gerais bölgesindeki **Juiz de Fora Üniversitesi'nde** Brezilya Edebiyatı kurslarına katıldım ve ülkenin yazın dünyasına da biraz bakıp tanıma fırsatım oldu. Yani hem müzik hem edebiyat aynı anda ilerledi. Türkiye'ye döndüğümde beri de Portekizce edebiyat çevirmenliği yapmaktayım ve Çevbir üyesiyim.

İngilizce biliyordum ama Latin Amerika'da İngilizce bilen insan çok az genel olarak. O yüzden mecbur kaldım İspanyolcuyu öğrenmeye çünkü kimseyle iletişim kuramıyordum. Arjantin'de 6 ayda söktüm İspanyolca'yı. Türkler için İspanyolca biraz kolay çünkü yazıldığı gibi okunuyor telaffuz açısından büyük bir kolaylığımız var. Brezilya'daki 9 yılın sonunda da Portekizcem bir Brezilyalı gibi oldu. Çok içselleştirdiğim, çok sevdiğim bir dil. Hem müziğini hem edebiyatını çok seviyorum.

Sokak müziği deneyiminiz planlı mıydı peki? Orada sokak müziği yaparız diye mi gitmiştiniz?

Sokak müziği yaparız diye gitmiştik. Çünkü ben üniversiteyi bitirdiğimde akademik olarak başarılı bir öğrenci olmadığım için yurt dışına, master ya da ikinci bir okul okumak üzere gidemeyeceğim ortadaydı. Benim enstrüman öğrenmemin sebebi de para kazanabileceğim ve her yerde yapabileceğim bir yeteneğimin, bir işimin olmasını istememdi. Bu bakımdan müzik yapmanın daha işlevsel olduğunu düşündüğüm

için enstrüman öğrendim.

Yurtdışına da o amaçla gittim. Elimde belli miktar biriktirdiğim bir para vardı ama altı ay sonra bitince sokak müziği yaparak yaşamı diye düşündüm. Ama tabii bu çok büyük bir risk aslında. Çünkü 25 yaşındaydım ve her şeyi kabullenerek, her türlü çileyi çekeceğimi bilerek gitmiştim. O zamanlar burada gördüğüm şeylerden çok sıkılmıştım. Başka şeyler görmek istiyordum ve bunun için her türlü bedeli ödeyebilirdim.

Yokmuşuz gibi davranmamalıyız

Biraz müzikten devam edelim o zaman. Yani bu sokak müziği meselesi enteresan Türkiye için. Burada bir bağı kurabildiniz mi?

Ben 2014 yılında Türkiye'ye döndüm. İzmir'de yaşadım bir süre. O zamanlar tabii İzmir'de de, Ankara'da da çok fazla sokakta müzik yapan vardı, hâlâ var. Türkiye'ye döndükten sonra hiç sokak müziği yapmadım, orada deneyimlediğim anlamda bir bağ kuramadım açıkcası.

Ama 2017 referandum döneminde **"Hayırdır Mahmut"** diye bir parça yapmıştık kadın arkadaşlarla ve pazar yerlerine gidip pazarın içinde gezerek çalışıyorduk. Kafamıza bir yumurta yer miyiz diye çok düşünüyorduk ama genelde halk da esnaf da sempatiyle karşılamıştı. Bir tek o dönemde sokakta çaldım döndüğümde, onun dışında çalmadım. Sokak müzisyenliğini Ankara'da çok görmüyorum ama İzmir'deki biraz kısıtlı bir şeydi. Hep aynı parçaların, aynı türlerin çalındığı bir şey. Bir ses oluyor, müzik oluyor ama çoğu insan için bunaltıcı da olabiliyor.

Ben Brezilya'da genelde Türk müziği çaldım sokakta. Hem Brezilya chorolarını çalışıyorduk, hem de Türk müziğinden longalar, sirtolar daha hareketli parçalar olduğu için çok ilgi görüyordu. Bir de orası müziğin sokakta var olduğu bir yer.

Burada devam ediyor mu müzikle mesainiz?

Şu an müzikle ilişkim çok sınırlı maalesef, evde kendi repertuarımı çalışmaktan ibaret, youtube eşlik videolarına çalışıyorum, çalacak kişi bulamıyorum, insanların bir şey yapma isteği olsa da sanki gücü yok gibi. Profesyonel müzisyenler de doğal olarak geçim derdinde, sadece müzik yapmak için çalmaya vakitleri yok. İkibinlerde Ankara'da yaşarken arkadaş ortamında öğrenilirdi bir enstrüman çalmak, beraber çalmak, müzik yapmak diye bir şey vardı artık o kalmamış.

Sokakta çalmak çok cesur bir tavır, bizim bu tavra ihtiyacımız var. Bence sokakta çalmak en büyük sahne, bir konser salonundan ya da bir bar sahnesinden çok daha etkili bir şey. Sokaktaki müziğin şöyle güzel bir tarafı var; oradan o an geçen insan duyuyorsizi dinliyor ve sizin müziğiniz ona bir şekilde değişiyor, her türlü tepkiyi verebilir, yanına o duyduğundan istediğini alıp götürebilir. Planlı olmayan tesadüfi bir birliktelik. Bu çok değerli bir şey. Benim için en büyük sahne sokak.

Şimdi bunu yaparken para kazanmak amacı olmayan bir mahalle orkestrasının kurulup belli günler, belli saatlerde pazar yerlerinde, parklarda ufak bir repertuarla, amatör bir ruhla hayata geçirme hayalim var. Tabii ki öncesinde uzun sürecek provaların sonucunda buralara gelebiliriz.

Hayatımıza bir ses katmaya ve hep beraber olmaya ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Çünkü son yıllarda çok yalnızlaştırılmış bir durumdayız. Bunun bize iyi geleceğini, birlikte olmanın gücüyle bu sessizliği yırtabileceğimizi düşünüyorum. Çıkışı bulamasak bile hep beraber olmak, paylaşmak, yan yana olmak bile yeter, yaşadığımız semte daha ait hissetmek ayrıca başka bir güzelliği olur.

Bir mahalle orkestrası hayaliniz mi var?

Evet, bir mahalle orkestrası hayalim var. Mahalle çok sessiz, hep aynı parça çalıyor ve ben o parçadan çok sıkıldım.

Nasıl hayata geçer peki bu, var mı planınız?

Mahalle orkestrası derken tabii kimsenin gözünü de korkutmak istemiyorum. Profesyonel müzisyenler de olabilir ama Ayrancı'da yaşayan, işi müzik yapmak olmayan ama enstrüman çalan ya da bir enstrümanla ilgilenenlerin kendini ifade edebilecekleri ve birlikte müzik yapabilecekleri bir ortam olmasını düşünüyorum.

Önemli olan bu. Çünkü bir enstrümanı çok profesyonel çalmadığımızda insanlar çekiniyor birileriyle gidip çalmaya. Müzik beraber yapılan bir şey. Ne kadar evde enstrüman çalsanız da, parça çalışsanız da birkaç kişiyle birlikte çalmanın keyfini tutamaz. O yüzden benim istediğim evlerinde oturan ve kendi kendine enstrüman çalan insanların çıkıp beraber bir parça üzerine çalışması. Yani çok mütevazı başlamayı düşünüyorum.

Bir parça seçeriz, bunu çalışırız. Hemen bir yerde gösteri yapalım hedefli değil. Öğrenmek ve kendimizi ifade etmek üzerinden yürüyerek şekillenecek bir şey bu.

Herhangi bir yaş sınırı yok, enstrüman sınırı yok, nota okumasını bilmek kolaylaştırıcı bir ön koşul olabilir, benim hazırladığım repertuara eklemeler yaparak çalışabileceğimiz, gelenlerin seviyesine, çalışma isteğine göre orkestranın yolda şekilleneceğini düşünüyorum.

Bir piyanist ya da bir gitaristin ilk başta olması bir şans olabilir, armoni enstrümanı çalan bir müzisyenle temeli daha rahat kurabiliriz. Bakır üflemelilerden yaylılara her türlü enstrüman olabilir aslında ama genel olarak batı müziği ağırlıklı çalışacağımız ve sadece enstrümantal olacağı için, batı enstrümanları öncelikte.. Kim gelirse, kim orada çaba harcamak istiyorsa herkese kapılar açık.

Son olarak şunu ekleyebilirim. Bir şekilde var olmaya devam edeceksek eğer yokmuşuz gibi davranamayız. Ben her gün kendime bunu hatırlatıyorum; yokmuşsun gibi davranma. Çünkü biz varız, Ayrancıda çok güzel insanlar var, hergün ben onları görüyorum, istiyorum ki birbirimizin gözünün içine bakalım. Birbirimizi tanıyalım, beraber bir şeyler yapmanın gücü çok büyüleyici bir şey. İhtiyacımız olan biraz göğüs açıklığı, biraz gönül ferahlığı. Bence buna değer, beraber toplanıp müzik yapmaya değer.

Ayrancı Perspektifi: Kentsel Isı Adasına Karşı Ortak Çözümler

Ayrancı'nın konut bahçelerindeki ağaçlar ve mahalle içindeki yeşil alanlar, kentsel ısı adası etkisini azaltmada kritik öneme sahiptir. Ancak bu unsurlar, kentsel yenileme süreçleriyle tehdit altında olduğundan, korunmaları ve geliştirilmesi büyük bir öncelik olarak ele alınmalıdır.

Doğa Koruma Merkezi tarafından 2020 yılında yayınlanan “*Şehir Planlama Aracı Olarak Ekosistem Hizmetleri: Çankaya İlçesi Örneği*” çalışması, Ayrancı'daki ekolojik yapıyı anlamada ve semtteki kentsel ısı adası etkisini değerlendirmede bir ilham kaynağı olmuştur. Ayrancı Derneği, bu çalışmadan yola çıkarak **AB Sivil Düşün Programı** desteğiyle Ayrancı özelinde kentsel ısı adası etkisini ele alan bir çalıştay düzenledi. Çalıştayda mahalledeki doğal varlıkların korunması, yeşil altyapının güçlendirilmesi ve yerel yönetimlerin bu konuda üstlenmesi gereken roller üzerine odaklanıldı.

Mahalle sakinleri, yerel uzmanlar, akademisyenler ve şehir plancılarının katılımıyla gerçekleştirilen çalıştayda, şu başlıklar altında detaylı tartışmalar yapılmıştır:

- Ayrancı'daki yeşil alanların korunması ve genişletilmesi,
- Kentsel ısı adası etkisinin azaltılması için çözüm önerileri,
- Merkezi ve yerel yönetimlerin bu süreçteki sorumlulukları.

Çalıştaydan elde edilen veriler ışığında, Ayrancı özelinde hazırlanan politika metni, semtin mevcut sorunlarına çözüm önerileri geliştirmeyi ve Ankara genelinde uygulanabilecek bir model oluşturmayı hedeflemektedir.

Ankara'nın merkezinde yer alan Ayrancı semti, tarihi ve kentsel dokusuyla, başkent in en dikkat çeken mahallelerinden biridir. Semt, yaklaşık 50 bin kişilik bir nüfusa sahip olup, Remzi Oğuz Arık, Güvenevler, Güzeltepe, Aziziye ve Ayrancı mahallelerinden oluşmaktadır. Nüfus yoğunluğu ve

hareketliliğiyle dikkat çeken Ayrancı, sadece konut alanlarıyla değil, aynı zamanda kamu binaları, elçilikler ve yeşil alanlarıyla da öne çıkmaktadır.

Ayrancı'nın öne çıkan özellikleri

Ayrancı, diplomatik bir merkez olarak, pek çok ülkenin elçilik binasına ev sahipliği yapmaktadır. Özellikle Fransa, Almanya ve İtalya gibi ülkelerin büyükelçilik binaları semtin prestijini artırmaktadır. Bunun yanında, kamuya ait önemli yapılar ve sosyal donatılar da semtin işlevselliğini artıran unsurlar arasındadır. Eğitim kurumları, sağlık kuruluşları ve sosyal tesislerin yoğunluğu, Ayrancı'yı hem yaşam hem de çalışma alanı olarak cazip hale getirmektedir.

Semt, aynı zamanda parklar ve rekreasyon alanları açısından da zengin bir yapıya sahiptir. Kuğulu Park ve Seğmenler Parkı gibi Ankara'nın simgesel yeşil alanları, Ayrancı'nın sınırlarında yer almakta ve kentin nefes almasını sağlayan doğal alanlar sunmaktadır. Cadde ağaçlandırmaları ve apartman bahçeleri de mahalledeki mikro iklim düzenlemesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, bu yeşil dokunun kentsel dönüşüm süreçleri nedeniyle tehdit altında olduğu da göz ardı edilmemelidir.

Ayrancı'da kentsel sorunlar ve çözüm arayışları

Yoğun nüfus ve yapılaşma, Ayrancı'nın ekolojik dengesini zorlayan unsurlar arasında yer almaktadır. Semtin özellikle merkezi konumu nedeniyle trafik yoğunluğu ve çevresel baskı artmaktadır. Bununla birlikte, konut bahçelerindeki ağaçlar ve mahalle içindeki yeşil alanlar, kentsel ısı adası etkisini azaltmada kritik öneme sahiptir. Ancak bu unsurlar,

kentsel yenileme süreçleriyle tehdit altında olduğundan, korunmaları ve geliştirilmesi büyük bir öncelik olarak ele alınmalıdır.

Ayrancı özelinde çözüm önerileri

Hazırlanan politika metni, Ayrancı'nın mevcut sorunlarını ele almak ve sürdürülebilir bir kent modeli oluşturmak için somut öneriler sunmaktadır:

1. Yerel Yönetimlerin Sorumlulukları:

Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Çankaya Belediyesi arasında daha etkin bir iş birliği sağlanmalıdır. Mahalle bazında kentsel ısı adası haritaları hazırlanmalı ve bu verilere dayalı projeler uygulanmalıdır. Ayrıca, imar ve fen işleri birimlerinin bu konuda farkındalığını artıracak eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

2. Toplum Temelli Çözümler:

Mahalle sakinlerinin apartman bahçelerindeki yeşil alanların korunması ve yerel projelere aktif katılım göstermesi teşvik edilmelidir. Ayrancı Semt Meclisi ve Çankaya Kent Konseyi'nin kentsel ısı adası etkisiyle ilgili çalışmalarda daha aktif rol alması sağlanmalıdır.

3. Merkezi Yönetimin Rolü:

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, kentsel ısı adası etkisini azaltmaya yönelik ulusal politikalar geliştirmeli ve bu politikaların mahalle düzeyinde uygulanmasını sağlayacak mekanizmalar oluşturmalıdır. Ayrıca, fon ve kaynak yönetimiyle ilgili belediyelere destek sağlanmalıdır.

4. Yeşil Altyapının Geliştirilmesi:

Yeşil çatılar, dikey bahçeler ve sokak ağaçlandırmaları gibi projelerle mahalledeki doğal varlıklar artırılmalı ve mevcut yeşil alanların sürekliliği sağlanmalıdır.

Ayrancı neresi?

En sık karşılaştığımız ve cevabı en çok bilinen soru budur; Ayrancı neresi? Biz bunu Ayrancı'nın kentsel ısı adası etkisine dikkat çekmek için yeniden soruyoruz.

Ayrancı aslında yandaki haritadan da görüleceği gibi bir su damlasına benzetilen alanda etrafı yeşil bir kuşakla çevrilmiş bir alandır. Giriş kapısını TBMM'nin geniş bahçesi olarak alırsak Dikmen Caddesi boyunca Ayrancı pazarının karşısına denk gelecek şekilde **Kara Harp Okulu bahçesi** gibi büyük yeşil alanı ile çevrilmiştir. Bunun bittiği Çetin Emeç Bulvarı göbeğinde **Dikmen Vadisi** başlar ve Güzeltepe mahallemizin arkasını yeşil ve sulak bir kuşakla çevirir. Vadinin bittiği yerden **Portakal Çiçeği Vadisi, Botanik**

Parkı ikilisi büyük iki kent parkı olarak yerini alırlar. Botanik Parkı aslında arkasını **Çankaya Köşkü**'ne yaslamıştır ki, bölgenin en büyük yeşil obeğini buralar oluşturur. Botanik Parkı'nın bitiminde **Seymenler Parkı, İsveç** ve **Polonya Elçilikleri**'nin büyük bahçeleri yetişir ve **Kuğulu Park** ile buluşturur. Buradan itibaren ise **Fransa, Almanya, eski ABD elçilikleri**'nin büyük bahçeleriyle tekrar TBMM'nin önündeki **Milli Egemenlik Parkı**'na ulaşır.

Görüleceği gibi Ayrancı etrafı büyük yeşil kuşaklarla çevrilmiş fakat en büyük desteğini Ayrancı'nın içindeki apartman arka bahçelerinin oluşturduğu yeşil alanlarla kendisine uygun bir ekosistem oluşturmuş ve kentsel ısı adasının oluşmasına doğal bir engel yaratmıştır.

Ayrancı Kentsel Isı Adası Çalıştayı Politika Metni

Ayrancı: Ankara için bir model

Ayrancı semtinin, iklim krizi ve kentsel dönüşüm nedeniyle kaybettiği yeşil bitki örtüsünün neden olduğu kentsel ısı adasıyla mücadelede doğa tabanlı çözümleri toplumsal katılımı inşa etmek mümkündür.

Ayrancı, sahip olduğu mevcut yeşil altyapı, diplomatik ve sosyal donatı alanları ile Ankara için bir model oluşturma potansiyeline sahiptir. Çalıştayda geliştirilen öneriler ve hazırlanan politika metni, yalnızca Ayrancı'nın sorunlarına çözüm üretmekle kalmıyor; aynı zamanda bu semti Ankara'nın diğer bölgeleri için bir model haline getiriyor. Mahalle ölçeğinde başlatılan bu adımlar, kentsel ısı adası etkisi ile mücadelenin başarılı bir örneği olma yolunda ilerlemektedir. Ayrancı, güçlü toplumsal yapısı ve doğal varlıklarıyla Ankara'nın yeşil geleceğini şekillendirecek öncü bir mahalle olarak öne çıkmaktadır.

Politika Metni

Bu politika metni, Ayrancı'daki kentsel ısı adası etkisi ve iklim krizi ile mücadelede bilimsel, sosyal ve yönetsel bir çerçeve sunmaktadır. Doğa tabanlı çözümler, toplumsal katılım, altyapı geliştirme ve yönetsel iş birliği ile sürdürülebilir bir şehir vizyonu mümkün kılınabilir. Bu öneriler, yalnızca Ayrancı için değil, benzer sorunlar yaşayan diğer kentler için de örnek teşkil edecek niteliktedir.

Ankara'nın Ayrancı semtinde düzenlenen **"Kentsel Isı Adası Etkisi ve İklim Krizi ile Mücadele"** temalı çalıştay, kentsel çevre sorunlarına yönelik kapsamlı ve bütüncül çözümler geliştirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalıştay, Türkiye'nin ulusal hedefleri, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin vizyonu ve ilgili kamu kurumlarının politikalarıyla uyumlu bir şekilde, 12. Kalkınma Planı, Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planları (SECAPlar) ve 2053 Net Sıfır Emisyon hedeflerini destekleyen somut öneriler sunmayı amaçlamıştır.

Ayrancı, yoğun kentsel yapılaşmaya rağmen zengin yeşil alan potansiyeline sahiptir. Ancak, mahalledeki yeşil alanlar üzerindeki tehditler, kentsel dönüşüm süreçleriyle birlikte artmaktadır. Çalıştay sırasında yapılan analizler ve tartışmalar, kentsel ısı adası etkisinin nedenlerini, çözüm yollarını ve bu etkilerin mahalle sakinleri üzerindeki sosyal, sağlık ve çevresel sonuçlarını kapsamlı bir şekilde ele almıştır.

Yoğun yapılaşma, betonlaşma ve asfalt yüzeylerin artışı, mahalledeki sıcaklık farklılıklarını tetiklemektedir. Yeşil alan eksikliği, yaz aylarında sıcaklık artışlarını kontrol edilemez düzeye getirmekte ve mikro iklim üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Trafik yoğunluğu ve endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan atık ısı, kentsel sıcaklık seviyelerini artırmaktadır.

Tropik gün sayısındaki artış (23°C'nin üzerinde gece sıcaklıkları) ve düzensiz yağış rejimleri, yerel altyapının sınırlarını zorlamaktadır. Yağmur suyu yönetimi eksikliği, sel ve taşkın risklerini artırırken, yeraltı su kaynaklarının tükenmesine yol açmaktadır. Biyolojik çeşitliliğin azalması, doğal ekosistem hizmetlerini zayıflatmaktadır.

Kalkınma Planı, çevre ve sürdürülebilirlik konularına öncelik vermektedir. Plan, kentsel alanlarda doğal varlıkların korunmasını ve iklim değişikliğine karşı dirençli altyapı sistemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Bu bağlamda, Ayrancı çalıştayı kapsamında önerilen doğa tabanlı çözümler ve yeşil altyapı projeleri, planın hedefleri ile örtüşmektedir. Ayrıca, 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi doğrultusunda, enerji verimliliği ve karbon salınımını azaltmaya yönelik politikalar, çalıştay sonuçlarında belirgin bir şekilde yer almıştır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, SECAP doğrultusunda, kentsel sürdürülebilirlik ve iklim değişikliğine uyum konularında aktif bir rol üstlenmiştir. Belediye, yeşil alanların artırılması, enerji verimliliği projelerinin teşvik edilmesi ve toplumsal farkındalık kampanyalarının yürütülmesi gibi uygulamalarla, kentsel ısı adası etkisini azaltmayı hedeflemektedir. Ayrancı semtindeki mevcut yeşil alanların korunması ve yeni alanların yaratılması, bu hedeflere ulaşmada kritik öneme sahiptir.

Doğa tabanlı çözümler, çalıştayda vurgulanan ana strateji olarak öne çıkmıştır.

- Betonlaşmış alanlarda doğal serinletici etkiler yaratmak için yeşil çatı uygulamaları ve dikey bahçeler teşvik edilmelidir. Ankara'nın ekolojik koşullarına uygun bitki türleri seçilerek yeşil alanlar artırılmalı ve karbon tutma kapasiteleri artırılmalıdır. Yağmur suyu toplama sistemleri yaygınlaştırılarak suyun etkin kullanımı sağlanmalı ve taşkın riski azaltılmalıdır.
- Mevcut ağaç varlıklarının envanteri çıkarılmalı ve dijital olarak izlenebilir hale getirilmelidir. Yeni yapılaşmalarda yeşil altyapı standartları zorunlu hale getirilmelidir. Kentsel planlamada geçirimsiz yüzeyler yerine su geçiren materyaller tercih edilmelidir.
- Mahalle sakinleri, kentsel ısı adası etkisi ve doğa tabanlı çözümler konusunda bilinçlendirilmelidir. Yeşil alanların erişilebilirliği artırılmalı, dezavantajlı gruplar için özel düzenlemeler yapılmalıdır. İklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik etkinlikler ve bilgilendirme çalışmaları artırılmalıdır.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi ve ilgili kamu kurumları arasında güçlü bir koordinasyon sağlanmalıdır. Avrupa Birliği projeleri ve dış kaynaklı fonlar kullanılarak doğa tabanlı çözümler finanse edilmelidir. Üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları, bilimsel araştırmalar ve toplumsal projelerle süreç dahil edilmelidir.
- 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi doğrultusunda, kentsel alanlarda karbon salınımının azaltılması büyük önem taşımaktadır. Ayrancı'daki doğa tabanlı çözümler ve kentsel planlama önerileri, bu hedefin gerçekleşmesine katkı sağlayacak niteliktedir. Özellikle, yeşil altyapı projeleri ve enerji verimliliği uygulamaları, kentsel sürdürülebilirlik için kilit rol oynamaktadır.
- Ayrancı'da Kentsel Isı Adası Etkisi Çalıştayı**, kentsel ısı adası etkisi ve iklim krizi ile mücadelede yenilikçi ve uygulanabilir çözümler sunmuştur. Türkiye'nin ulusal politikaları ve 2053 hedefleriyle uyumlu olan bu öneriler, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve diğer paydaşlar için önemli bir rehber niteliğindedir. Doğa tabanlı çözümler, toplumsal katılım, altyapı geliştirme ve yönetsel iş birlikleriyle sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek mümkündür.

Bu çalıştayda belirlenen stratejiler, yalnızca Ayrancı için değil, Türkiye genelinde benzer sorunlar yaşayan tüm şehirler için örnek teşkil etmektedir.

"Bu çalışma Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Ayrancı Derneği'ne aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır."

Ayrancı'da Kentsel Isı Adası Etkisi: Mahallemizden çıkan dersler

YAZARKEN

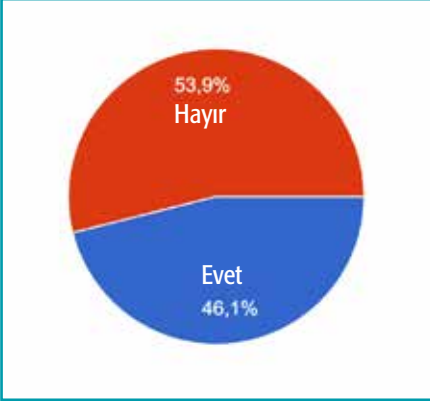

EZGİ ACAR

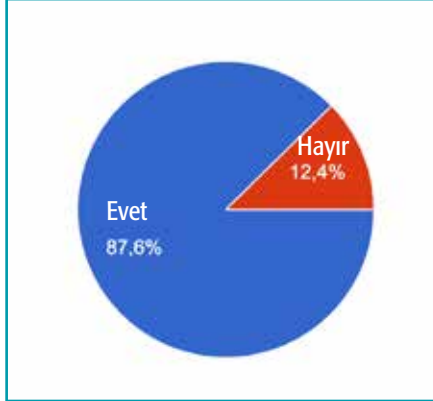
B.HİAL ÖZTÜRK

Ayrancı'daki çevresel sorunları ve kentsel ısı adası etkileri hakkında daha fazla bilgi edinmek için yaptığımız anket sonuçlarına göre, mahalle sakinleri çevresel sorunlardan endişe duyuyor ancak "kentsel ısı adası" kavramı hakkında çok fazla bilgiye sahip değiller. Bu durum, daha fazla farkındalık çalışmasının gerekli olduğunu gösteriyor.

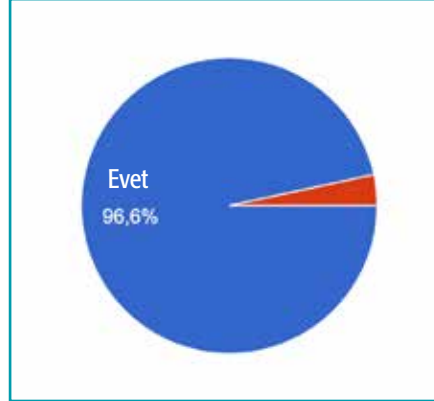
Kentsel ısı adası kavramını daha önce duydunuz mu?

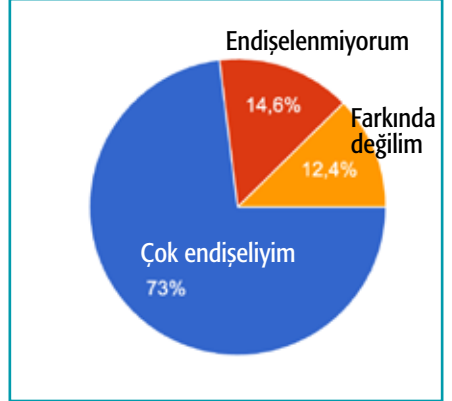
Mahallenizde gölge alanların yetersiz olduğunu düşünüyor musunuz?

Mahallenizde yeşil alanların artırılması gerektiğini düşünüyor musunuz?

Şehirlerin yapılaşma ve asfalt nedeniyle ısınması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kentsel yaşam sağladığı konfor ve kolaylıklarıyla hayatımızı şekillendirirken, artan sıcaklıklar, azalan yeşil alanlar ve betonarme yapılarla iklim değişikliğinin yükünü de ağırlştırıyor. Şehirlerde, özellikle binaların yoğun ve yeşil alanların az olduğu yerlerde sıcaklıklar daha yüksektir, bu durum "kentsel ısı adası" olarak bilinir. Bu sorun sadece dünya çapında değil, Ayrancı semtinde de hissediliyor. Yaz mevsiminin en sıcak döneminde kaldırımda yürürken niçin gölge alanlar arıyoruz? Parklarda zaman geçirirken niçin gölge alanlar seçip rahatlıyoruz? Tüm bu soruların cevabı bizlere ısı adası etkisine karşı yeşil alanların önemini gösterir nitelikte. Hem küresel hem de yerelde kendini hissettiren ısı adası sorununa dikkat çekmek ve çözümler üretmek için 16 Kasım 2024 tarihinde düzenlenen **Kentsel Isı Adası Çalıştayı** önemli bir adım oldu. Çalıştay, Ayrancı'nın hem yeşil alanlarıyla öne çıktığını hem de hızlı şehirleşme, artan betonlaşma ve altyapı sorunları gibi modernleşmenin getirdiği zorluklarla mücadele ettiğini gösterdi.

Ayrancı'daki çevresel sorunları ve kentsel ısı adası etkileri hakkında daha fazla bilgi edinmek için 89 mahalle sakininin katılımıyla online bir anket yaptık. Anket sonuçlarına göre, mahalle sakinleri çevresel sorunlardan endişe duyuyor ancak "kentsel ısı adası" kavramı hakkında çok fazla bilgiye sahip değiller. Bu durum, daha fazla farkındalık çalışmasının gerekli olduğunu gösteriyor.

Isı adası sebepleri ve çözümleri

Çalıştay ve anketin sonuçlarına göre, ısı adasının etkisini artıran en önemli faktörler "betonlaşma", "rüzgar hareketlerini engelleyen yüksek yapılar" ve "azalan yeşil alanlar"dır. Katılımcılar, ağaçlandırma projelerinin hızlandırılmasını, yeşil çatılar gibi doğa dostu uygulamaların yaygınlaştırılmasını ve sürdürülebilir enerji projelerinin desteklenmesini öneriyor. Bu öneriler, sadece Ayrancı değil,

aynı zamanda Ankara'nın diğer mahalleleri için de örnek olabilir. Anketin sonuçları, yüksek sıcaklıkların insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri konusunda da endişe yaratıyor. Katılımcılar, sıcak çarpması, solunum sıkıntısı ve uyku sorunları yaşadıklarını söyledi. Bu, kentsel yenileme projelerinin hem estetik hem de insan sağlığı göz önünde bulundurarak yürütülmesi gerektiğini gösteriyor.

Çözüm için çalışma ve sorumluluklar

Ankette çözümün farklı aktörlerin işbirliği ile mümkün olduğu belirtiliyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, belediyeler, semt meclisleri, sivil toplum kuruluşları ve mahalle sakinleri bu aktörler arasında yer almaktadır. Özellikle belediyelerin, betonlaşmayı azaltılması, yeşil alanların korunması ve genişletilmesi, toplu taşıma altyapısının güçlendirilmesi gibi somut adımlar atması bekleniyor. Mahalle sakinlerinin de sorumluluklarını yerine getirmeye hazır olması gerektiği vurgulanıyor. Sürece katkıda bulunanlar, ağaçlandırma projelerine katılım, enerji tasarrufu ve çevre dostu yaşam alışkanlıkları geliştirebilir.

Ayrancı'nın çevresel sorunları, sadece yöneticilerin değil, tüm insanların ortak çabasıyla çözülebilir. Çalıştay ve anket sonuçları, mahalle ölçeğinden başlayarak daha büyük bir değişimin gerçekleştirilebileceğini gösteriyor. Ayrancı'da ısı adası etkisini azaltmak ve daha sağlıklı bir gelecek için işbirliği, sürdürülebilir projeler ve farkındalık sayesinde mümkündür.

Ne durumdayız?

Ayrancı, sahip olduğu doğal ve sosyal yapıyla kentsel sorunlarla mücadele açısından birçok avantaja sahip. Yeşil alanların diğer mahallelere kıyasla daha fazla olması, Dikmen Vadisi gibi serinletici doğal bölgelerin varlığı ve genel bina yüksekliklerinin düşük olması mahallemizin diğer alanlara kıyasla daha fazla nefes alabilmesini sağlıyor. Burada kent sorunlarıyla mücadelede önemli bir faktör olan farkındalık açısından

mahalle sakinlerinin çevreye duyarlılığı da çözüm odaklı projeler için önemli bir fırsat yaratıyor.

Öte yandan, hızlı betonlaşma, eski binalardaki yalıtım eksiklikleri ve trafik yoğunluğu gibi sorunlar, ısı adası etkisini artırıyor. Yeşil alanların azalması da mahallemizin doğal serinletici gücünü zayıflatıyor. Bu sorunlar, hem çevre koşullarını hem de mahalle sakinlerinin yaşam kalitesini olumsuz etkiliyor.

Ancak, çevre dostu projeler için büyük bir potansiyele sahibiz. Mahallemizde daha fazla yeşil çatı, dikey bahçe gibi uygulamalar yapılabilir ve eski binalar modern yöntemlerle iyileştirilebilir. Toplumsal farkındalığın artırılması ile birlikte daha fazla kişinin bu sürece katılımı sağlanabilir.

Elbette, iklim değişikliği, kuraklık ve aşırı hava olayları gibi sorunlar bizleri zorlamaya devam ediyor. Ancak mahalle sakinleri olarak birlikte hareket edersek bu sorunların etkilerini azaltabilir ve Ayrancı'yı yaşam kalitesi daha yüksek bir mahalle haline getirebiliriz.

Küresel sorunlara yerelden çözüm

Kentsel ısı adası etkisi, yalnızca Ayrancı'nın değil, dünyanın pek çok yerinin sorunu. Ancak bu küresel soruna, mahallemizden başlayarak yerel çözümler üretmek mümkün. Unutmayalım ki küçük ölçekli projeler, büyük değişimlerin ilk adımıdır. Bizler, yaşadığımız mahalleye sahip çıkarak, doğaya daha fazla yer açarak ve modern yaşamın getirdiği sorunlarla mücadele ederek sadece kendimiz için değil, gelecek nesiller için de daha sağlıklı bir çevre yaratabiliriz.

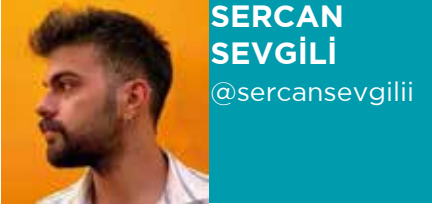
Birlikte daha serin bir gelecek

Çalıştaydan ve anketten çıkan sonuçlar, mahalle ölçeğinde başlayarak daha geniş çaplı bir değişim yaratabileceğimizi gösteriyor. Kamu, sivil toplum ve birey iş birliği ile Ayrancı'da kentsel ısı adasının etkisini azaltabilir, mahallemizi geleceğe daha sağlıklı bir şekilde taşıyabiliriz. Her bireyin çabası bir fark yaratır. Gelin, hep birlikte Ayrancı'da bu farkı yaratalım.

Ayrancı'nın ısı haritası

Bir süredir yazların giderek daha sıcak geçtiğini hepimiz hissetmişizdir. Bu, yalnızca küresel iklim değişikliğinden değil aynı zamanda şehirlerde beton ve asfaltın artması ve yeşil alan eksikliğinden kaynaklanıyor. Ayrancı'da durum biraz farklı; sokaklarda ve apartman bahçelerinde halen kayda değer miktarda yeşil alan bulunuyor ve bu alanlar, ısı adasıyla mücadelede oldukça kritik bir rol oynuyor.

KENTİN GÜNLÜĞÜ

SERCAN SEVGİLİ
@sercansevgili

Bir süredir yazların giderek daha sıcak geçtiğini hepimiz hissetmişizdir. Bu, yalnızca küresel iklim değişikliğinin değil, aynı zamanda yaşadığımız yerlerin fiziksel yapısının bir sonucu. Peki, oturduğunuz mahallenin yerleşim düzeninin, hissettiğiniz bu sıcaklıkları doğrudan etkilediğini biliyor muydunuz? Bu olgu, akademide **kentsel ısı adası** olarak adlandırılıyor. Kentsel ısı adası, şehir içindeki sıcaklıkların, kırsal alanlara göre daha yüksek hissedilmesine neden olan bir durum.

Bu fenomenin ardında birden fazla etken bulunuyor. Şehirlerde yaygın olarak kullanılan beton ve asfalt gibi yapı malzemeleri, gün boyunca güneşten aldıkları ısıyı depoluyor ve gece bu ısıyı salarak ortam sıcaklığını artırıyor. Yeşil alanların eksikliği, bu durumu daha da kötüleştiriyor, çünkü bitki örtüsü hem gölgelendirme hem de buharlaşma yoluyla doğal bir soğutma sağlar. Dahası, rüzgâr koridorlarının planlanmaması veya var olanların yapılaşma ile engellenmesi, hava dolaşımını kısıtlıyor ve sıcaklıkların şehir içinde hapsolmasına yol açıyor.

Ayrancı Isı Adası Haritası

Ayrancı Derneği'nin düzenlediği ve Ayrancı'da ısı adası etkisini tartışmaya açan etkinlik, kentsel ısı adalarının yerel ölçekte nasıl algılandığı ve ele alınabileceği açısından oldukça önemli bir adım oldu. Bu etkinliğe, hazırladığım **Ayrancı Isı Adası Haritası** ile katkıda bulunma şansım oldu. Bu haritanın hesaplanması aslında temelinde çok basit bir metoda dayanıyor. Uydu görüntülerinden seçtiğiniz bölgenin etrafındaki alanın ortalama sıcaklığından ne kadar fazla ısındığını ölçüyoruz. Harita, semtin farklı bölgelerinde ısı adası etkisinin nasıl değiştiğini görselleştiriyor ve öngörülerimin çoğunu doğrulayan sonuçlar sundu.

Yürüyüş yapmayı çok sevdiğim bu semtte, özellikle **Dikmen Vadisi** ile sınır olan **Güzeltepe Mahallesi** ve **Portakal Çiçeği** bölgesinin, ısı

Ayrancı Isı Adası Haritası

adası etkisinin nispeten düşük olabileceğini tahmin ediyordum. Haritaya baktığınızda, bu tahminin doğrulandığını görebilirsiniz. Haritanın kırmızı tonlardaki bölgeleri, ısı adasının en yoğun hissedildiği yerlerken, yeşil tonlardaki bölgeler bu etkinin azaldığı alanları temsil ediyor. Özellikle, Dikmen Vadisi'ne yakın olan Güzeltepe Mahallesi'nin vadinin doğal serinletici etkisi sayesinde daha düşük sıcaklık değerlerine sahip olduğunu görüyoruz. Benzer şekilde, Aziziye Mahallesi'nde yer alan Portakal Çiçeği bölgesi de yeşil alanların yoğunluğu sayesinde daha serin kalabilmiş.

Isı adasının en yoğun olduğu yer ise, **Remzi Oğuz Arık Mahallesi**'nin **Barbaros Mahallesi** ile olan sınırı olarak dikkat çekiyor. Bu bölge, yapılaşmanın en yoğun olduğu alanlardan biri ve bu durumun, ısı adası etkisini artırdığı açıkça görülüyor. Öte yandan, semtin ısı adası etkisinin en az olduğu bölge, Güzeltepe Mahallesi'nin Dikmen Vadisi'ne açılan kesimleri olarak öne çıkıyor. Vadinin, hem hava akımını kolaylaştırması hem de bitki örtüsüyle doğal bir serinletme sağlaması, bu sonucu destekleyen önemli bir faktör. Ayrancı'yı ısı adası etkisinde Ankara'nın diğer bölgelerinden farklı kılan

bazı hususlar mevcut ama bunları giderek kaybediyor, gelin nasıl bir senaryoda bunu geri kazanınız birlikte keşfedelim.

"Denizsiz kentin kendinden memnun sahil kenti" nasıl daha memnun ve serin olur?

Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı'nın Ayrancı için yaptığı "**Denizsiz kentin kendinden memnun sahil kenti**" tanımı, bu semtin ruhunu anlatmak için mükemmel bir ifade. Yaklaşık üç yıldır ısı adası üzerine çeşitli çalışmalar yürütüyorum ve açıkça söylemeliyim ki, Ayrancı'yı tanımamış olsaydım, yalnızca uydu fotoğraflarına bakarak semtin aşağı kısımlarının daha yoğun bir ısı adasına sahip olduğunu düşünürdüm. Çoğunlukla yoğun yapılaşmanın hakim olduğu bölgelerde, ısı adası etkisinin daha fazla hissedileceği varsayılır. Ancak Ayrancı'da durum biraz farklı; sokaklarda ve apartman bahçelerinde halen kayda değer miktarda yeşil alan bulunuyor ve bu alanlar, ısı adasıyla mücadelede oldukça kritik bir rol oynuyor.

Ne yazık ki son yıllarda Ayrancı, kentleşme dinamiklerinin baskısı altında bu özelliğini giderek kaybediyor. Sokaklardaki ve apartman bahçelerindeki yeşil alanlar, kentsel dönüşüm projelerinin kurbanı oluyor. Bu da semtin gelecekte ısı adasına daha fazla maruz kalabileceği anlamına geliyor. Bu nedenle yeşil alanların korunması ve artırılması yalnızca semtin kimliği açısından değil, aynı zamanda iklim değişikliği etkilerine karşı direnç oluşturmak adına da büyük önem taşıyor.

Ayrancı'nın kimliğini ve yeşil alanlarını nasıl koruyabileceğimizi göstermek için, çok sevdiğim bir sokaktan iki görsel hazırladım. *İlk görsel*, otopark probleminden mustarip ve araçların hakim olduğu mevcut durumu yansıtıyor. *İkinci görsel* ise bir dönüşüm senaryosunu: Sokaklar, yayalara ve yeşil alanlara öncelik verilerek yeniden düzenlenmiş. Bu yeni görüntü, yalnızca estetik olarak değil, aynı zamanda iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı daha dirençli bir semt modeli sunuyor. Ayrancı'nın kimliğiyle daha uyumlu olan bu senaryonun, semtin gelecekte de "**denizsiz kentin kendinden memnun sahil kenti**" gibi kendinden memnun bir karakteri korumasına yardımcı olacağını düşünüyorum. Yeşil alanları kaybetmek yerine yeniden kazanmak varken, bu yeni düzenlemenin semtin doğasına çok daha uygun olduğu ve bazı tehditlere karşı daha çözümçül olduğu açık. Yine de son kararı size bırakıyorum; belki de siz de benim gibi bu yeni düzenlemeyi daha çok seversiniz.

Yeşilyurt Sokağı'nın şu andaki durumu

Yeşilyurt Sokağı'nın yayalara ve yeşil alanlara öncelik verilerek düzenlenmiş senaryosu

Dikmen Vadisi'nden akan Dikmen Deresi (1990)

AYIN DOSYASI Üç derenin arasına kurulan semtimiz Ayrancı'nın dereleri nerede?

Ankara'nın tam bir vadiler kenti olduğunu ve bir zamanlar bu vadilerden şimdi sokaklara adını veren derelerin aktığını hatırlayalım. Üç derenin arasında kalan vadiler semti Ayrancı gibi... Zamanla bu dereler altyapısız başkentin kanalizasyon hatlarına dönüşürken, seller de derelerin kapatılmasının bahanesi olmuş.

MUHİT

ÖZGE İDALI
ÖZDEN
@ozgeidali

11 yıl önce Ankara/Ayrancı'ya ilk taşındığımda semtin topografyası beni şaşırtmıştı. Açıkçası bu kadar yokuşlu bir kent beklemiyordum. Nispeten daha düz olan Eskişehir ve Konya'ya kıyasla Ankara tam bir vadiler kenti. Bir zamanlar bu vadilerden şimdi sokaklara adını veren derelerin aktığını yüksek lisans tezimi yazarken öğrendim. Ankara'nın yerleşim örüntüsüne yön veren bu derelerin nasıl kaybolduklarını ve tekrar gün yüzüne çıkarılıp çıkarılamayacağını merak ederek tezimi 2020'de bitirdim. Kent merkezinde 100 km² alana odaklanan çalışmamda yüzeyden yaklaşık 56 km akarsuyun yok olduğu sonucuna ulaştım ve **Kayıp Dereler Haritası** oluşturdum. Su yaşamı canlandırdığı gibi aslında şehir hayatını da canlandırmaktadır. Ankara'da bir akarsu boyunca yürümek, oturmak, sohbet edebilmek suyun akışını herhangi bir kötü koku olmadan yakından izleyebilmek ne güzel olurdu değil mi? Fakat Ankara'nın dereleri şuan yerin altında menfezlerden akıyor ve daha nicesi yürürlükteki mevzuatlara göre beton kanallar içine alınarak ıslah ediliyor.

Ankara'nın dereleri nasıl kayboldu?

Derelerin kayboluşu Cumhuriyet Ankara'sının da tarihi aslında. Ankara il sınırının çok büyük bölümü Sakarya Havzası içindedir. Hatip Çayı, Çubuk Çayı ve İncesu; Bu akarsular birleştikten sonra Ankara Çayı adını alır ve batıya Sakarya Çayına doğru

ilerler. Ankara'nın jeomorfolojik özellikleri, bu dört akarsuyu besleyen birçok küçük su yoluyla şekillenir. Bu derelerin kuru dere yani mevsimsel akışa geçen dereler olduğunu belirtmek gerekir. Ankara iklimi ve yer şekilleri itibarıyla konveksiyonel (*kırkikindi*) yağışlar almaktadır. Dolayısıyla düşük debili bu kuru dereler ilkbaharda yüksek debi ile akar ve havza ekosistemini besler.

Kalenin etrafını dolanan Hatip Çayı kentin evsel ve ticari su ihtiyacını uzun süre karşılamıştır. Üzerine Romalılar tarafından inşa edilen '*bent*' baraj görevi görmüş ve suyu şehrin belirli bölgelerine cazibe (*yerçekimi*) ile taşımak için kullanılmıştır. Bu nedenle Hatip Çayı, "*Bentderesi*" olarak da anılmaktadır. Diğer derelere nispeten daha yüksek debide akan Hatip Çayı üzerinde buğday vb. öğütmek üzere kurulmuş değirmenler, deri yıkamak için *Tabakhane* denilen dükkânlar bulunmaktaydı. 1900'lerin başında İncesu deresi ise Ankara Garı önünde taşarak geniş bataklık alanlar oluşturmaya başladı. Bu durum sıtma hastalığının artmasına sebep olurdu. Ankara başkent olduktan sonra kentsel gelişimini yönlendiren Jansen Planında bu bataklık alanlar, açık-yeşil sistemler olarak planlandı. Gençlik Parkı, Stadyum ve Hipodrom gibi spor ve rekreasyon alanlarının Gar önündeki düzlükte planlanması bir tesadüf değildir. Bu yeşil koridor Abdi İpekçi ve Kurtuluş Parkına doğru uzanmaktadır. İlerleyen dönemde İncesu dere yatağı daraltılmıştır. **1944 Ankara Haritasında** İncesu deresinin taşkın önlemek amacıyla Sıhhiye pazarı ve Atatürk Bulvarı boyunca Kazım Özalp caddesine kadar kanal içine alındığı görülür.

Ayrancı'nın dereleri

Ankara'nın üç ana deresi dışında, şehirde mevsimsel olarak akan irili ufaklı birçok dere vardır. **1944 Çankaya Haritasında**, İncesu deresinin batı tarafında sırasıyla Büyükesat, Kavaklıdere, Hoşdere, Dikmen deresi ve Kirazlıdere gözüktür. Hoşdere, o dönemde Orta Ayrancı ve Yukarı Ayrancı olarak gösterilen vadiden –*Portakal Çiçeği Vadisi*– aşağı doğru bugünkü Kuzgun sokak boyunca Meclis bahçesine doğru akmaktadır. Kavaklıdere ise kaynağını Çankaya Köşkü yakınından alarak Seğmenler Parkı içinden geçip bugünkü Tunus Caddesi boyunca ilerler ve İncesu deresine kavuşurdu. Günümüzde Kavaklıdere Seğmenler

Parkı içinden halen açıktan akmaktadır, ancak Seğmenler Parkı alt kotunda menfeze girer, Kuğulu Parkın altından geçerek Tunus Caddesi boyunca yolun altından akar ve İncesu menfezi ile birleşir. 14 km uzunluğu bulan Dikmen Çayı ise Dikmen Köyü Camii'si civarından başlayarak vadiden geçer ve Kara Harp Okuluna doğru devam ederek bugünkü Saraçoğlu Mahallesi'ne doğru akardı. Trajik bir şekilde bugün dere, vadi içerisindeki menfezde, yer altından akarken üstünden yapay havuz akar. Sonrasında Çetin Emeç Bulvarı altında bulunan sel kapanına (su tutma alanına) girer ve Cemal Süreya Parkına doğru Dikmen Caddesi altından geçerek Kirazlıdere menfezi ile Necatibey metro istasyonu civarında birleştirilir, son olarak Ankara Çayına yönelir.

Derelerin kaderini değiştiren seller

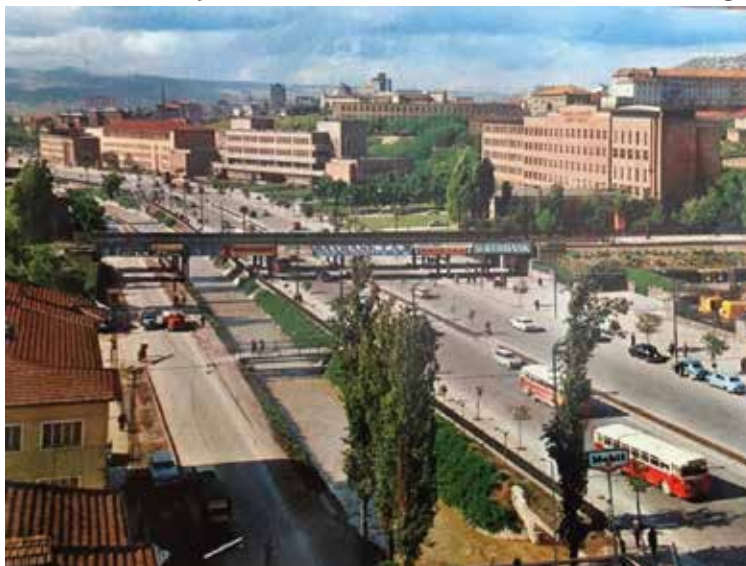
11 Eylül 1957'de Hatip deresinin ve de kentin kaderini değiştiren büyük bir sel meydana gelir. Erman Tamur'un "**Suda Suretimiz Çıkıyor**" eserindeki anlatımıyla il merkezinde yağmur bile yağmamışken Hatip Çayı'nın su toplama havzasında yer alan Hasanoğlan, Lalahan, Kayaş ve Mamak bölgeleri 1,5 saat yağış almış, su, derenin taşma debisini aşarak Kayaş-Dışkapı güzergâhındaki taşkın yatağında bulunan her şeyi önüne katıp sürüklemiştir. Önceki yıllarda da Hatip, İncesu ve Dikmen derelerinde seller meydana gelmiş ise de bu seferki sel, 20 milyon lirayı aşkın hasar ve 165 kişinin ölümüyle sonuçlanmıştır. O yıl erken seçime giden Türkiye'nin siyasi gündemi de çok hareketliydi, öyle ki selle aynı gün mecliste Seçim Kanunu değişiklikleri yapılmaktaydı ve sel meclis gündemine ancak gece girebilmişti. Sel sonrası Hatip Çayı'nın ıslahı DP'nin bir seçim propagandası olmuş ve akabinde bir kısmı (bugünkü Bentderesi Caddesi) yer altına alınarak Hatip Çayı kapatılan ilk dere olmuştu.

Dereler altyapısız başkent kanalizasyon hatlarına dönüşürken, seller derelerin kapatılmasının bahanesi olmuştur. Hâlbuki

seller politikacıların söylediği gibi asrın felaketleri değildir, insan müdahalesinin ve yetersiz altyapının bir sonucudur. Zira 1963 DSİ Raporunda taşkınların sebebi şu şekilde açıklanmıştır: "**Kontrolsüz iskân derelerin tahliye kapasitesini azaltmıştır... Derelerin drenaj alanlarının bitki örtüsünden mahrum bulunması, arazinin yanlış kullanılması, herhangi bir şekilde toprak muhafaza tedbiri alınmadan tarım yapılması ve mecralara muhtelif artıkların dökülmesi...**" Yani sellerin ana sebebi, yoğun nüfus artışı, dere kenarlarındaki gecekondulaşma ve altyapı yetersizliği idi. Jansen Planı'nda 1980 için öngörülen nüfusa 1950'lerin başında ulaşan Ankara için yeni bir master plan (Yücel-Uybadin, 1957) yapılmış, plan raporlarında İncesu ve Bentderesi'nin kanalizasyon sisteminin bir parçası olduğuna değinilmiştir. 1963 DSİ Raporuna göre, şehrin yalnızca 1/10'unda atıksu ve yağmursuyu sistemi vardı, kalan yerlerde septik tanklar kullanılırdı veya atıksular arıtılmaksızın derelere deşarj edilirdi. Hatta 1950'lerde belediyeler, muhtarlar beton büzler dağıtmış halkın iş birliği ile atıksu hatları döşenmesi sağlanmıştır. Ancak bilgisizlik ve yönetim eksikliği nedeniyle yine DSİ Raporuna göre PTT'nin telefon menholüne bile kanalizasyon bağlantılarının yapıldığı görülmüştür. 1970'lerde Anadolu'nun büyük kısmı fosseptik çukurlarına insan dışkıını biriktirir, daha sonra gübre vb. olarak yararlanır ya da boş arazilere dökülürdü. Bu evsel atık anlamında çevre kirliliğini geciktiren olumlu bir durumdu aslında, çünkü 90'larda kanalizasyon bağlantısı arttıkça arıtma tesisi oramı yok denecek kadar az olduğundan içme suyu havzalarını tehdit eden kirlilik yüksek seviyelere ulaşmıştır.

Kanalizasyona dönüşen dereler

Büyük selden sonra Hatip Çayı'nın kent içerisinde kalan kısımları da 60lı yıllar boyunca DSİ tarafından kapatılmıştır. Böylelikle Hatip Çayı'nın dere yatağı kamu yararına kullanılmak yerine ranta kurban edilerek özel mülkiyete geçmiş, şehir dışında yeni rekreasyon alanları (sel kapanları) inşa edildiği düşünüldükçe gözden çıkarılmıştır. **İncesu ise açık bir kanalizasyon hattına dönüşmüştür.** Raporlara göre yazın dereden gelen koku başkent merkezine yakışmayacak şekilde ağır kokmaktaydı. Nitekim 1972-76 yılları arası İncesu deresinin kent

Atatürk Bulvarı'nın Sıhhiye bölümünden açıktan akan İncesu Deresi (1970)

merkezindeki büyük bölümü menfeze alınarak üstü kapatılmıştır. 1961'de kent merkezindeki sellere önlem almak için Dikmen deresi önüne büyük bir sel kapanı (bugün Çetin Emeç Bulvarı altındadır) yapılmıştır. Tamur'un anlatımıyla Dikmen deresi küçük bir dere olmasına karşın, mevsimsel sellere neden olurdu. Dere, Saraçoğlu Mahallesi'ne doğru akarken yönünü değiştirip Anıtkabir-Bahçelievler tarafına yönlendirilerek Kirazlıdere ile birleştirildi, böylece sellerin önüne geçilmesi planlandı. **Ankara Taşkın Projesi Tatbikatı (1968)** kitabında **İbrahim Batukan** İncesu deresinde yapılan hatanın Kirazlıdere de yapıldığını, hemen Anıtkabir'in yanından bugünkü M. Fevzi Çakmak Caddesi altından akan Kirazlıdere'ye Beşevler boyunca birçok apartmanın kaçak olarak kanalizasyonlarının bağladığı belirtilmektedir. Yıllar içerisinde Dikmen deresinde de aynı hata yapılacaktı. **1957 Yücel-Uybadin İmar Planında** vadiler (Seğmenler, Botanik vd.) koruma altına alındıysa da Dikmen Vadisi kontrolsüz yapılaşmaya uğramıştır. 1989'da Ankara Büyükşehir Belediyesi "**Dikmen Vadisi Konut ve Çevre Geliştirme Projesi**" adı altında bölgeyi yeniden ele almış, kentsel dönüşümün ilk örneklerinden birini gerçekleştirmiştir. Projede dere ıslah edilerek menfeze alınmış ve havza ekosistemi, geri dönüşümü olanaksız değişikliklere uğramıştır.

90'lardan günümüze

1980lerde Ankara Çayı'na arıtılmaksızın verilen kanalizasyon hatları neticesinde içme suyu havzalarındaki kirlilik yüksek seviyeye ulaştı. 1989'da ayrı kanalizasyon sistemi ve arıtma tesisi içeren **Büyük Ankara Kanalizasyon ve Yağmursuyu Projesi** (BAKAY) planlandı. 1997'de Sincan-Tatlar'da son teknoloji bir Arıtma Tesisi inşa edildi. Ancak, ABB, 2017'de BAKAY projesinin sadece %54'ünün tamamlanabildiğini belirtmiştir. BAKAY Projesine göre yağmur suyu taşıması planlanan kapalı veya açık derelerin çoğu halen atıksu da taşımaktadır ve bu hatlara atıksu bağlantıları yapılmaktadır. Bu durum, 2016'da DSİ için hazırlanan havza raporlarında belirtilmiştir. Diğer taraftan IV. Sınıf yani çok kirli olan Ankara Çayı ve Sakarya Nehri tarımsal sulamada hatta içme suyunda kullanılmaktadır.

Mansur Yavaş'ın da birçok kez dile getirdiği gibi bugün **Tatlar Arıtma Tesisi** yetersiz kalmaktadır, çünkü giren su miktarı çok fazladır. Nüfus artışı yanı sıra özellikle derelerin ve yağmursularının tesise maliyeti çok yüksektir. Dereler ve yağmur suları atıksu hatlarından ayrılarak, olabildiğince yeraltı suyuna sızdırılmalı ve bunun için klasik bir yöntem olan daha fazla boru döşemek yerine **doğa-tabanlı çözümlere geçilmelidir.** Yağmursuyu hasadı, yeşil çatılar, biyotutma sistemleri, geçirgen yüzey döşemeleri vb. sürdürülebilir drenaj sistemleri ile sadece su krizine değil kentlerin ısınmasına da çözüm üretebiliriz. **Derelerin tekrar açılması bir hayal değil** aslında ekolojik ve ekonomik bir gerekliliktir.

**mahallenin
sesi
ne diyor?**

Ayrancı'nın dereleri nerede?

Ayrancı'ya dereler ve vadiler semti diyorlar. Sahi sizce Ayrancı'da dere var mı? Varsa nerede? Ne işe yarıyor? Yoksa bunların hepsi şehir efsanesi mi?

"Dereleri hatırlamıyorum ama hâlâ binaların zemininden su çıkıyor"

Ayhan Kılıç (56)
Esnaf

Bir abimiz fotoğraf getirmişti, caddede tek bir apartman vardı siyah beyaz bir fotoğraftı. 1960 yıllarında Ayrancı'ya geldiğinde burada oturduğunu söyledi. Galiba Ziraat Bankası'nın olduğu binaydı. O fotoğrafta sanki bir dere vardı.

Ben 1972'den beri buradayım 6-7 yaşındaydım, Güvenlik Caddesinde tek katlı evler vardı. Kavaklı Dere'yi hiç duymadım ama Dikmen Deresi'ni hatırlıyorum. Ben buradayken akıyordu.

Dereleri pek hatırlamıyorum ama dükkanın deposunda kuyu var, zeminden her zaman su çıkıyor. Motorla çekip kanalizyona atıyoruz devamlı.

**mahallenin
sesi
ne diyor?**

"Yağmur fazla yağdığında her yeri su basar, dere varsa budur işte"

Sadık Mert (33)
Esnaf

Güvenlik Caddesi'nin eskiden dere olduğu söyleyenler vardı. Zamanla kurumuş.

Dikmen'de vadinin olduğu yer dereydi onu biliyorum. Vadinin yapılışını da hatırlıyorum.

Buralardan dere akacağını sanmıyorum. Sadece yağmur yağdığında her yeri su basar o kadar. Buna dere diyebilirler...

"Dikmen Deresi'ni hatırlıyorum ama pis akardı"

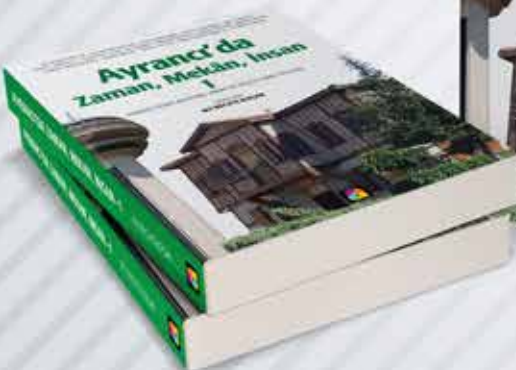
Abdullah Kök (80)
Berber

1970'den beri Ayrancı'dayım. Güvenlik caddesi akardı bol bol, dükkanları su basardı. Yaşlılar o zaman buraların daha önce bağ olduğunu falan anlatıyorlardı. Dikmen deresi'ni net hatırlıyorum. Orası akardı fakat pislik akardı. Gecekonduları yıkmak uzun sürdü orada.

Güvenlik caddesinin arkasında (Kuzgun sokağı tarafı) bir akıntı olduğu konuşulurdu. Ama dere var diyen de olmadı sahip çıkan da olmadı.

Ayrancı'da Zaman, Mekân, İnsan-1

Ayrancım Gazetesi'nde yayınlanmış 16 yazarın 28 makalesinden derlenen kitap Ayrancı semtinin kültürel miras ve sözlü tarihini kalıcı kılacak önemli bir belge ve Ankara kent kültürüne mahalle düzeyinde bir katkı olacaktır.

Satış: Güvenay Kırtasiye
Güvenlik Caddesi No:38/B A. Ayrancı

Birinci bölümde, Ayrancı'da bir zaman yolculuğu yaparak Ayrancı'nın ilk mahallesi olan Tatar mahallesi, Renda Köşkü, Koraltan Konutu, Mihçioğlu Bağevi, Milka Pastanesi gibi şimdi olmayan ya da başka işlevler edinmiş yerlerin öyküleri var.

İkinci bölüm, isimleri Ayrancıyla anılan ya da Ayrancı'ya anlam katmış mekanların hikayelerinden oluşuyor. Atakule, Gemi Ev, Planoba Apartmanı, Kavaklıdere su deposunun izinden gidiyor.

Üçüncü bölümde ise Ayrancı'dan insan hikayeleri var. Ayşegül Atik, Ulus Baker, İlhan İrem'in yanı sıra Ayrancı'nın saat tamircisi, yorgancısı, bozacısının öykülerini bulabilirsiniz.

Sizi bu derleme kitabımızla zamanda bir yolculuğa çıkarıp Ayrancı'nın pek bilinmeyen bir yüzünü paylaşmak istiyoruz.

Sokakların da insanlarınki gibi öyküleri vardır. Her sokak adının çağrışımlarıyla bambaşka bellek gezilerine çıkarız. Çünkü o sokaklarda nice anılar, yaşanmışlıklar, tanıklıklar gizlidir. Görülüyor ki, sokak ve cadde adlarını çoğu zaman Türkçenin yazım kuralına göre yazmıyoruz. Oysa sokak ve cadde adlarının yazımına özen göstermek gerekiyor. Özellikle yerel yönetimlerin ilgili birimlerine bu konuda büyük görev düşüyor.

Yanlış sokak adları

KENTİN GÜNLÜĞÜ

ATTILA AŞUT

Melih Cevdet Anday'ın Rosenberg'ler için yazdığı "Anı" şiirini bilirsiniz: ABD yurttaşı Julius ve Ethel Rosenberg çifti, "Sovyet casusu" olmakla suçlanarak 1953 yılında New York'ta idam edilmişti. Anday, o kurbanların anısına yazmıştı "Anı" şiirini:

*"Sevdiğim çiçek adları gibi
Sevdiğim sokak adları gibi
Bütün sevdiklerimin adları gibi
Adınız geliyor aklıma."*

Sokakların da insanlarınki gibi öyküleri vardır. Her sokak adının çağrışımlarıyla bambaşka bellek gezilerine çıkarız. Çünkü o sokaklarda nice anılar, yaşanmışlıklar, tanıklıklar gizlidir.

Son yıllarda sokak adlarının da siyasal-ideolojik kavgalara kurban edildiğini görüyoruz. İnsanların belleğinde ve anılarında yer etmiş kimi tarihsel sokak adları, belediye meclislerinin partizanca tutumuyla kolayca değiştirilebiliyor. Bir belediyenin sokaklara, caddelere, alanlara verdiği adları, sonraki belediye yönetimleri, siyasal meşreplerine uygun görmedikleri için kaldırıyor! Sokak adları siyasal bağnazlıkla böyle zırt pırt değiştirilince de ortada kent belleği diye bir şey kalmıyor...

* * *

Menemen Belediyesi güzel bir iş yapmış. Gidip görmedim ama bir sokağa "Şiir Sokak" adını vermiş. Ne denli sevindim, anlatamam! Umarım "şiir" sözcüğü yalnızca sokağın adı olarak kalmaz; o alan şiir dinletilerine ve gösterilerine de sahne olur! Tabii, bu arada sokağın adıyla ilgili küçük bir düzeltme yapmam gerekiyor: "Şiir Sokak" yazımı yanlıştır. "Şiir Sokağı" denmeliydi. Tıpkı Ahmed Arif'in "Karanfil Sokağı", Yılmaz Odabaşı'nın "Kumrular Sokağı" gibi!

Sokak adları dilbilgisi bağlamında birer tamlamadır. Dilci terimiyle söylersek "belirtisiz ad tamlaması"dır. Böyle yapılarda "tamlanan" sözcükler iyelik eki alır. Dolayısıyla "şiir" ve "sokak" sözcükleri tamlama yoluyla iyelik ilişkisine girince "Şiir Sokağı"na dönüşür.

Cumhuriyet gazetesinin künyesinde, Ankara Bürosu'nun adresi eskiden "Ahmet Rasim Sokak" diye yazardı. Az uyarmamışsınız düzeltmeleri için! Şimdilerde adres değişmiş ama yazım yanlışlığı değişmemiş! Çünkü "Abidin Daver Sokak" yazıyor yeni künyede! Oysa sokak adları böyle yazıldığında, baştaki kişi adı sokağın tamlayanı olmaktan çıkıp önadı (sıfatı) oluyor!

Bizim sitenin eski müdürü çiçeksever bir arkadaştı. Site içindeki sokaklara çiçek adları

vermişti: Akasya Sokak, Defne Sokak, Manolya Sokak, Yasemin Sokak, Nergis Sokak... Elbette sevinmiştik. Ne var ki aynı yazım yanlışının orada da yinelenmesini önleyememiştik!

* * *

Numaralı sokak ve cadde adlarını hiç sevmem! Sanki Türkçede sözcük kıtlığı varmış gibi buralara numara verilmesi bana hep saçma gelmiştir. Sayıların yüreğe dokunan, belleği canlandıran bir çağrışımı yoktur. Böyle sokak adlarını oldum olası ruhsuz, kuru ve anlamsız bulmuşumdur...

Yanlış anımsamıyorsam, ilk kez İzmir'de başlamıştı numaralı sokak uygulaması. Ankara'da ise başlangıçta yalnızca Bahçelievler Mahallesi'nde vardı. Sonra yaygınlaştı. Ama onu da çorbaya çevirdiler! Bir karmaşadır gidiyor

bu konuda. Bir bakıyorsunuz, "9.uncu Cadde" diye yazmışlar. Bir başka yerde ise "9'ncu Cadde" levhası çıkıyor karşınıza! Sokak adları da öyle; bazen "41 Sokak" biçiminde noktasız yazılıyor. Oysa ille de numaralı olacaksa, bu sokak ve caddelerin adları "41. Sokak" ve "9. Cadde" diye yazılmalıdır.

Görülüyor ki, sokak ve cadde adlarını çoğu zaman Türkçenin yazım kuralına göre yazmıyoruz. İster ad tamlaması biçiminde olsun, ister numaralı olsun, sokak ve cadde adlarının yazımına özen göstermek gerekiyor. Özellikle yerel yönetimlerin ilgili birimlerine bu konuda büyük görev düşüyor.

Yanlış sokak adları konusunda birkaç çarpıcı örneği de fotoğraflı olarak ilgililerin dikkatine sunalım. Belki "görsel uyarı"nın bir yararı olur!

(BirGün, 20 Temmuz 2024)

Kastamonu/Cide'de "Rifat Ilgaz Sokak"

Trabzon / Vakfıkebir'de "Demokrasi Sokak"

ESİNTİLER

RAMAZAN
TOPOĞLU

Hoşdere Caddesi'nde faaliyet gösteren Büyük Numara Ayakkabı Merkezi'nde (İri Adam) erkekler için 45-50, kadınlar için 36-39 numara el işçiliğiyle üretilmiş ayakkabılar satılıyor. Hepsi şık, hepsi rahat.

BÜYÜK NUMARA AYAKKABI
Hoşdere Caddesi No:76
Ayrancı - Ankara
Tel: 0 544 474 23 26
www.iriadam.com

Çaresiz ayaklar için mutluluk merkezi

Ayaklarınız oldukça taraklı ve büyükse fellik fellik büyük numara ayakkabı ararsınız ya da sipariş verip ustasına yaptırırsınız. “**Büyük ayaklar yere sağlam basar**” diyerek gönüllere su serpelim. Ülkemizde ‘Kocaayak’, Çin’de ‘Yeti’, Avustralya’da ‘Yowi’ diye sevimli sözlerle hitap edilen büyük ayaklı kişilerin aynı

zamanda büyük gönüllü olduğu söylenir.

Zonguldak Ameli Birliği Konukevi karşısında Hoşdere Caddesi 76 numaradaki **Büyük Numara Ayakkabı Merkezi** sizi ustaya sipariş vermekten kurtararak, el işçiliğiyle yapılmış büyük numara ayakkabılar üretiyor. Bu mağazada erkekler için en küçük ayakkabı

45, en büyüğü ise 50 numara. Kadınlarımız için burada en küçük ayakkabı 36, en büyüğü ise 39 numara olarak bulunuyor.

Guinness Dünya Rekorlar kitabına giren en büyük ayaklı kişinin ayaklarının 35 cm dolayında, 56 numara ayakkabı giydiği yazılıyor.. Hoşdere Caddesi'nde 6 yıldır işletilen **Büyük Numara Ayakkabı Merkezi**'nin işletme müdürü **Kadir Hüner** iriadam.com ağından da online satış yapıyor. Ankara ve İstanbul üretim atölyelerinde özel seçilmiş ustalar durmadan büyük kadın ve erkek ayakkabısı yaptığını söylüyor.

Büyük numara ayakkabıların seçilen derisinin dayanıklılık için daha kalın olduğunu belirten **Kadir Hüner**, yere sağlam basması için ortopedik niteliklerin önemsendiğini, ücretinin de diğer normal ayakkabılarla aynı olduğunu ve toptan fiyatına sattıklarını, internet üzerinden yoğun ilgi olduğunu sözlerine ekliyor.

Mağazadaki bütün ayakkabılar öyle özenle, sanatsal estetik taşıyan bir ustalıkla üretilmiş ki, kadın ve erkek ayakkabıları ne kadar büyük olsa da hepsi de çok sevimli ve oldukça şık görünüyorlar. Ayakkabılardan hoş bir deri kokusu tüm mağazaya yayılıyor, insan birini alıp duvara süs olarak asmak istiyor. Hoşdere'deki **Büyük Numara Ayakkabı Merkezi** haftanın her günü 09.00-18.00, Pazar günleri ise 12.00- 19.30 arasında açık bulunuyor. Mağazanın İstanbul ve Ankara Hoşdere'de iki şubesi bulunuyor, her iki şehir atölyesinde de üretim yapılıyor, **iriadam.com** adresinden iletişim kurulabiliyor.

Doğa Tabanlı Metropoliten Stratejiler: İmrahor Vadisi Uygulama Projesi Atölyeleri yapıldı

Kent-Lab Derneği'nin yürütücülüğünü yaptığı Ankara Kent Konseyi'nin eş başvuran olduğu projenin atölye çalışmalarına Ayrancım Derneği de katıldı

Kent-Lab Derneği'nin yürütücülüğünü yaptığı Ankara Kent Konseyi'nin eş başvuran olarak yer aldığı ve UNDP SGP GEF Küçük Destek Programı tarafından desteklenen uygulama projesinin Atölye çalışmaları 25 Aralık 2024 tarihinde Ankara Kent Konseyi Salonu'nda yapıldı.

Ayrancım Derneği'nin de **Ali Necati Koçak** ile katılım gösterdiği programın açılış konuşmaları, Kent-Lab Genel Sekreteri **E. Serdar Karaduman**, AKK Başkanvekili **Prof. Dr. Savaş Zafer Şahin**, AKK Çevre ve İklim Meclisi Sözcüsü **Ömer Şan** tarafından yapıldı.

Prof.Dr. Nilgül Karadeniz'in moderasyonunu yaptığı “Doğa Tabanlı Kentsel Tasarım ve Peyzaj Uygulamaları Atölyesi”nde, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nden **Doç.Dr. Şule Kısakürek** “Kavramsal Çerçeve: Doğa Tabanlı Çözümler ve Örnekler” Kent-Lab Proje ekibi “DTÇ Gösterge

Setleri” ve Bursa Uludağ Üniversitesi'nden Dr. Öğretim Üyesi **Volkan Müftüoğlu** “Su Hasadı” başlıklı sunumlar yaptı. Atölye Ankara'da yeşil alanlarda su hasadı ihtiyaçlarının konuşuldu.

Atölye çalışmasının **Doç.Dr. Zühal Dilaver**'in yönettiği 2.oturumunda, **Doç.Dr. Ayşe Kalaycı Önaç** video kaydı aracılığıyla “Kentsel Tasarımda DTÇ”, **Doç.Dr. Zühal Dilaver** “DTÇ ve Bitki İlişkisi” başlıklı sunumlar yaptılar. Atölyede Ankara'da yeşil alanlarda yerel bitki türleri kullanımının ihtiyaçları tartışıldı.

E.Serdar Karaduman tarafından moderasyonu yapılan **Kaynak Kullanımı ve Katılımcılık Atölyesi** moderatörün “Katılımcılık ve DTÇ Ağı” sunumu ile başladı, ardından **Prof. Dr. Savaş Zafer Şahin** AKK Deneyimi başlıklı bir sunum yaptı. Ardından **Cem Nuri Aldaş** “DTÇ Ağı-Dijital Katılım Platformu ve **Gül Akkaya** “Yeşil Alanlarda Ankara Deneyimi” başlıklı sunumlar yaptılar. Atölye “**Yerel Yönetimlerde DTÇ: Güçlükler**” konulu bir tartışma ile son buldu.

Atölye çalışmalarının sürprizi Bursa Teknik Üniversitesi **Ekolojik Farkındalık Topluluğu** üyesi 15 öğrencinin **Araş. Gör. Buse Nur Çırak** ile Bursa'dan gelerek toplantıya katılması oldu. Atölyede AKK Çevre İklim Meclisi bileşenleri, ABB Çevre Koruma Daire Başkanlığı Yeşil Alanlar Şube Müdürlüğü ve Afet İşleri Daire Başkanlığı temsilcileri, Ayrancım Derneği ve diğer sivil toplum örgütü temsilcilerinin yanı sıra Türkiye Belediyeler Birliği uzmanları ve AÜ Peyzaj mimarlığı öğrencileri katıldı.

ANKARA Hürriyet

16 Aralık 2024

HER ŞEYE RAĞMEN GAZETE

GAZETELER için ödem formunu yazmaya severler var. "Dijitalleşmeyle gazeteler öldü" diyenler, "Gazete okunuyor mu ya" diyenler, "Gazeteye ne gerek var" diyenler... Diyenler de diyenler...

Murat YILMAZ

muratyilmaz@hurriyet.com.tr
@myilmaznet

Gazeteleri ve kitapları unutmayın! "İnternet uçur yazı kalır"ın en güzel göstergeleri.

Halen televizyonlarda sabah haberlerinin ana gündemi gazeteler. Köşerlerden kısma internet ekranının çıkması almiyor, gazeteleri satıyor.

Öldü derdikleri yerde halen yaşıyor gazeteler.

"Her şeye rağmen gazete" diyerek, kağıda dokunarak okumaya devam edenleri selamlar olsun...

Kağıdı unutup dijital dünyanın boyutuna tamamen kapılmanın çıktısı bunlar.

İnternet bir kesilip, dijital ağılar, sosyal platformlar çıktığında, eldikiler gittiğinde sudan çıkmış balığa dönüyorlar.

Dijitalde veriler kaybolunca, "Nereye gitti abi bunlar", "Az önce buradaydılar" diyenler de onlar.

5 MAHALLELİ SEMTİN GAZETESİ

VİZONTELE'de "Fikri" karakterine hayat veren **Cem Yılmaz**'ın meşhur replikini bilirsiniz...

-Yukarı Ayrancı?
+Ne?
-Ankara'yı diyor
um avucumun içi
gibi bilirim. Yukarı
Ayrancı'dan mısınız?
+Hayır.
-Aşağı Ayrancı?
+Hayır kardeşim.
-Ortada hani bir
park var. Oradan
mı? Ankara'da...

Ayrancı denildiğinde akıllara ilk gelen sahnedir.

Ayrancı semti biliyorsunuz Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden Atakule'ye kadar 5 mahalleyi içine alan Çankaya'nın 50 bin nüfuslu en gözde semtlerinden, Cinnah'ın yanı, Kuşlukpark'ın sağ, Meclis'in yukarısı...

Bu semtte 2019'da kurulan bir dernek var; **Ayrancım Derneği...** Ayrancım Derneği'nde "**Herkesin bir komşuya ihtiyacı var**" mottosuyla mahalle kültürüne katkıda bulunmaya çalışanlar, 2020'den bu yana da aylık yayınladıkları ve ücretsiz dağıttıkları Türkiye'nin tek mahalle gazetesini çıkarıyorlar. Hem de hiçbir kurum ve belediyenin desteği olmadan ve aralarında hiç gazeteci olmamasına rağmen...

Son manşetlerinde "**Ayrancı'nın itfaiye giremeyen sokakları**" var. Güncel kent sorunlarına, tarihe, anılara, mahalleye, mahalleliye dair herkesin kendisi için bir şey bulabileceği zengin bir içerik sunuyorlar.

Ayrancım Derneği Başkanı **Ali Necati Koçak**'ı geçen günlerde gazetemizde ağırladık. Hem Ayrancı'yı hem Ayrancım gazetesini konuştuk.

Öyle yoğun bir ilgi görüyorlarmış ki semtteki fırınlara ekmek almaya gidenler hemen gazeteyi de soruyorlarmış. Seçkin yazarlarının yanı sıra iklim değişikliğinin mahalleye etkisinden Avrupa Birliği projelerine kadar da geniş bir vizyona sahipler. "**Görüşler farklı olsa da herkesin tek ortak noktası Ayrancı**" diyor **Ali Necati Koçak**.

Bu arada Ayrancım Gazetesi'nde yayınlanmış 16 yazarın 28 makalesinden derlenen bir de kitap çıkarmaya hazırlanıyorlarmış.

Hem gazeteleri hem de kitapları, geleceğe miras kıymetli bir arşiv niteliğinde. Ayrancı sakinleri çok şanslılar...

Ayrancım Gazetesi FSCONGRESS ANKARA'da bildiri olarak sunuldu

Irmak Dalgıç Bulut "Yerel medyanın kent hakkı bilinirliği üzerine etkisi: Ayrancım Gazetesi örneği" başlıklı bildirisini FSCONGRESS-Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde sundu.

Fiscaeconomia Dergisi tarafından 2018'den itibaren her yıl düzenlenen FSCONGRESS (Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi) Çankaya Belediyesi paydaşlığında 23-24 Aralık 2024 tarihlerinde Çankaya Belediyesi Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezinde gerçekleştirildi. Kongrenin genel teması "**Türkiye'de ve Dünyada Yerel Yönetimler, Ekonomi ve Toplum**" olup "**Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Başkent Ankara**" özel teması kapsamında da bildiriler sunuldu.

Kongre'de **Yerel medyanın kent hakkı bilinirliği üzerine etkisi: Ayrancım Gazetesi örneği** başlıklı bildiriye sunan, Ayrancım Gazetesi Yazı İşleri Müdürü **Irmak Dalgıç Bulut**, kent hakkı ve yerel medya kavramlarını tarihçesiyle birlikte ele aldıktan sonra Ayrancım Gazetesi'ni değerlendirdi. Ayrancım Gazetesi'nin yaptığı kent hakkı projeleri, semtin sorunlarına ilişkin mahalleliye sorduk bölümleri ve Gazete'ye erişimin kolaylığı hususları üzerinde duruldu. İçerisinde hak kavramının doğrudan yer aldığı yazıların tıklanma sayılarının veri

FSCONGRESS ANKARA
23-24 Aralık 2024
Çankaya Belediyesi Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi
Sabahattin Ali Konferans Salonu
John F. Kennedy Caddesi No 4
Kavayidere/ANKARA

Dünden Bugüne Başkent Ankara-II
23 Aralık 2024 Pazartesi
14.30 - 15.45
Çankaya Belediyesi Doğan Taşdelen Çağdaş Sanatlar Merkezi
Gülten Akın Salonu
Oturma Başkanı: **FUNDA ŞENOL**

**YEREL MEDYANIN
KENT HAKKI BİLİNİRLİĞİ ÜZERİNE ETKİSİ:
AYRANCIM GAZETESİ**

IRMAK DALGIÇ BULUT

olarak kabul edildiği çalışmada Ayrancım Gazetesi'nin kent hakkını duyurmada ve semte ilişkin sorunlara dikkat çekmede yerel medya organı olarak etkili olduğu sonucuna varıldı.

Ayrancım Gazetesi Halk TV'de

Gazeteci İsmail Küçükkaya Halk TV'de yayınlanan Yeni Bir Sabah programında Ayrancım Gazetesi'ne yer verdi.

Halk TV'de yayınlanan İsmail Küçükkaya ile Yeni Bir Sabah programında Ayrancım Gazetesi sürprizi yaşandı. 20 Aralık 2024 sabah programında **İsmail Küçükkaya** Ayrancım gazetesi'ni ekranlarda göstererek "**Ayrancım Gazetesi, bunu bilmiyordum, yeni haberim oldu. Mahalle kültürüne önem veriyorum biliyorsunuz. Tanıl Bora'nın da bir yazısı var**" dedi.

Tanıl Bora'nın sokağının adını söyle yazısına referansla konuğu Şişli Belediye Başkanı **Resul Emrah Şahan**'a sorular

soran Küçükkaya, R.Emrah Şahan'ın da Ayrancı'da doğup büyüdüğünü söylemesi üzerine tekrar Ayrancı ile ilgili övgü dolu ifadeler kullandı.

Ayrancım Gazetesi bağımsız ve desteksiz yoluna devam ediyor. Bize bu yolda destek olan, ilgi gösteren herkese teşekkür ederiz. Yurttaş gazeteciliğinin mahalle ölçeğinde örneklerini sergilemeye, bu yolda komşularını olduğu kadar, semtimizin dışından da mahallemizi sevenlere yer açmaya devam ediyoruz.

Ayrancı'dan mektup: Mahallemizde bir pazar günü

KOMŞULAR

**IRENA
MENSIKOVA**

@mensik_ova

Çeviri: Muhammed Kavak

Mahallemiz Ayrancı, belki de tüm Türkiye içinde eşsiz bir mücevher. Beş milyonluk geniş bir metropolde yaşamama rağmen, burası daha çok küçük bir kasaba gibi hissettiriyor. Yerel fırında, kafede, zeytin ve taze peynir satan yakındaki dükkanda veya biraz daha ilerideki fındıkçıda, Noel kurabiyeleri pişirmek için öğütülmüş badem ve Noel hediyeleri için zeytinyağı sabunu aldığım yerlerde hep tanıdık yüzlerle karşılaşıyorum.

Pazar sabahı –ya da belki sabahın ilerleyen saatleri– mahallemizdeki fırının önünde bir kuyruk oluşmaya başlar. **Taze, çıtır beyaz ekmek** gerçek Türk kahvaltısının olmazsa olmazıdır ve özellikle hafta sonları vazgeçilmezdir. Caddenin karşısında, adını tuhaf bir tembel hayvandan alan bir kafede ise ortalık hâlâ sakin. Hoş kış güneşi parlıyor, taze demlenmiş kahvenin aroması havayı dolduruyor ve peynir ve maydanozla doldurulmuş **sıcak poğaç** tezgâhın üzerinde bekliyor.

Pencerenin önündeki dergi yığınının, mahallemizde düzenli olarak yayınlanan yerel bir aylık gazete olan **Ayrancı Gazetesi**'nin son sayısını alıyorum. Gazetenin sayfalarında, mahallemizde açılan yeni bir kafeden, nerede çömlekçilik dersi alabileceğinize, itfaiye araçlarının neden bazı sokaklara giremediğine ve mahallede mutlu olmanın gerçekte ne anlama geldiğine kadar pek çok konuya yer veriliyor.

Ankara'nın geniş merkezinde yer alan mahallemiz Ayrancı, belki de Türkiye'de eşsiz bir cevher. Beş milyonluk büyük bir metropolde yaşamamıza rağmen, burası **küçük bir kasaba gibi hissettiriyor**. Yerel fırında (evet, hafta sonları **ekmek kuyruklarının olduğu fırında**), kafede, yakındaki zeytin ve taze peynir satan dükkanda ya da yolun biraz ilerisindeki kuruyemişçiye tanıdık yüzlerle karşılaşıyorum. Buradan Noel kurabiyesi yapmak için öğütülmüş badem ve Noel hediyesi olarak zeytinyağlı sabun alıyorum.

Bugün, **ana caddenin hemen dışındaki kafe** huzurlu. Kafenin içi hâlâ boş ama birkaç saat içinde hem içerisi, hem de kışın Türk kafeleri için vazgeçilmez bir özellik olan ısıtıcı lambaların

altındaki dışarıya dolacak. Ne de olsa sigara içen müşterilere hitap etmek zorundalar ki bu da Türkiye'de neredeyse herkes demek.

Pazar sabahları burası sakin, ama hafta içi Güvenlik Caddesi bambaşka bir hâl alır. Trafikte takılmış, yokuş yukarı çıkmaya ve kalabalık caddeden kurtulmaya çalışan, korna çalan arabalar ile hazır yemekten ev alışverişine kadar **her şeyi taşıyan motosikletlerin karmaşasıyla canlanır**.

Kafeden ayrılıp daha sakin bir sokakta dolaşırken kendimi vitrinleri el işi hazinelerle ışıltılı parlayan küçük bir atölyede buluyorum. Burada seramik mumluklardan üfleme cam küpelere ve Beatles şarkı sözlerinin basılı olduğu kumaş çantalara kadar her şeyi bulabilirsiniz.

Aslen Kıbrıslı olan sahibi bana atölyesini yıllardır aynı yerde işlettiğini söylüyor.

Kapının önünde, **mahallenin kedilerinden biri** dalgınca etrafı izlerken, bir diğeri yakındaki bir duvarın üzerinde güneşleniyor, üçüncüsü ise yüksek bir ağac dalından her şeyi gözlüyor.

Sadece fırının önünde değil, öğlen saatlerinde **bölgenin en iyi döner kebabını** sunan küçük restoranın önünde de bir kuyruk oluşuyor. Ana caddede yürürken kavrulmuş et, taze ekmek ve zeytinyağlı ev yapımı yemeklerin kokuları bize eşlik ediyor.

Ayrancı'da eski **gelenekler modern yeniliklerle iç içe geçmiş** durumda. Yaz aylarında, dolma gibi kış yemeklerinde kullanmak üzere kurutulmak için balkonlara asılan biberleri görebilirsiniz. Aynı evlerin duvarları ise yerel ve uluslararası sanatçıların birlikte oluşturduğu özenli grafitilerle süslüdür. Masa oyunlarının yaygın bir eğlence olduğu yıpranmış sandalyeli eski kafeler, çeşitli kahve demleme yöntemleri sunan modern işletmelerle yan yana durur. Yine de her iki mekânda da geleneksel çay temel bir unsur olmaya devam eder.

Eğer aktif olmak isterseniz, Ayrancı'da çok sayıda yoga stüdyosu bulunmaktadır. Ya da (nispeten) temiz havada egzersiz yapmayı tercih ediyorsanız bitiş çizgisindeki bir posterde Ayrancı'da **"biz büyük bir aileyiz"** ve **"herkesin bir komşuya ihtiyacı var"** yazılı olan yerel parkurda koşuya çıkabilirsiniz.

Pazar günü sona ererken, fırın rafları boşalacak, kafeler dolacak ve sokaklar her zamanki ritmine kavuşacak, **Ayrancı'da sıradan bir gün daha...**

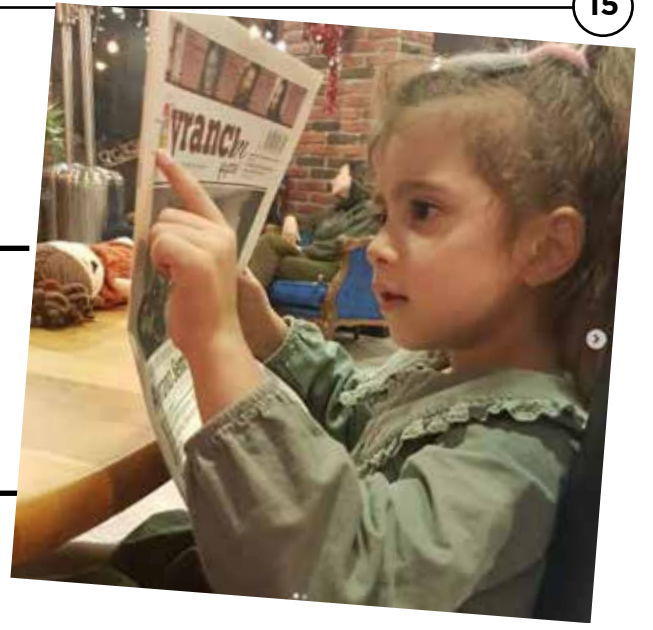
Mahallenin gazetesi

SOKAKLAR

HARUN KABAN
@harunkaban

Semtin ruhu, sadece taş ve betondan ibaret değildir; o, sokaklarından geçen insanların anılarında, komşuluk ilişkilerinde ve paylaşılan küçük detaylarda saklıdır. İşte bu noktada yerel gazeteler, bir semtin metafizik haritasını çizer; sokakların ötesindeki derin anlamları açığa çıkarır. Yerel gazeteler semtin ruhunun yazıya dökülmüş hâlidir.

Kaybettiğimiz mekân hikayeleri, semt ruhu sayfalarında yeniden şekilleniyor.

Peki bu neden önemli?

İrlandalı yazar James Joyce'un klasik eseri **Dublinliler** için şöyle bir tespit yapılır: Joyce o kitapta şehri ve insanlarını öylesine güzel tasvir eder ki, bir gün Dublin yerle bir olsa Joyce'un sayfalarından bakarak şehri yeniden inşa edebilirsiniz. Ayrancım Gazetesi aslında ileride **"Burası nasıl bir yerdi?"** sorusunu soracaklar için semti sayfalarda yeniden inşa ediyor.

Doğduğumuz evlerde ölmüyoruz dedim, bu Türkiye'nin artık birçok şehri için geçerli olsa da Ayrancı bu tespitin nadir istisnalarından birisi. Ayrancı'da hâlâ doğduğu evde oturan semt sakinleri var. Ayrancı her şeye rağmen modern hayatın köksüzlüğüne direnen bir semt. Bunu kayda geçirmek de büyük ve çok kıymetli bir iş.

Şehirler, mekânlar ve insanlar üzerine düşünen, yazan biri olarak, kitaplarımı yazarken önemseydiğim temel motivasyonlardan biri **"tanıklık etmek"** oldu. İlk kitabım **"Ben yaşarken Kangal böyle bir yerdi"** cümlesini, ikinci kitabım **"Ben yaşarken Sivas böyle bir yerdi"** cümlesini ve nihayet Ayrancı'da Bir Apartman ise **"Ben yaşarken Ankara böyle bir yerdi"** cümlesinin insan hikayelerinde, mekân hikayelerinde yeniden kurulmasından ibaretti. Bu şahitliği önemsiyorum. Nihayetinde **Ayrancım Gazetesini** bu bağlamda çok kıymetli buluyorum.

Ayrancım Gazetesi ulusal gazetelerde yazan semt sakinlerimizin gördüğünde imrendiği, birçok ulusal yayından daha profesyonel bir yayın. Gazetenin emektarlarını selamlamak istiyorum; bazen insan yaptığı işin içindeyken o işe dışardan bakamıyor, gazetenin emektarları da muhtemelen benim gördüğümü yeterince göremiyor. Fakat eski bir yayıncı, ulusal gazete ve dergilerde köşe yazmış bir yazar olarak bu tespitin bir iltifat değil, sektör profesyonellerinden biri olarak, bir gözlem olarak aktardığımı belirtmek isterim.

Bir semtin ruhunu tanımlayan nedir? Sokakları, parkları, binaları mı, yoksa o semtte yaşayan insanların paylaştığı hikayeler mi? Semtin ruhu, sadece taş ve betondan ibaret değildir; o, sokaklarından geçen insanların anılarında, komşuluk ilişkilerinde ve paylaşılan küçük detaylarda saklıdır. Sabahları simit kokusuyla uyanmak, esnafla selamlaşmak ya da aynı sokakta yıllardır değişmeyen bir çınar ağacının gölgesine sığınmak... İşte tüm bu unsurlar, bir semtin kimliğini oluşturur.

Kolektif hafıza, bir topluluğun geçmişini hatırlama biçimleriyle şekillenir ve geleceğe dair bir vizyon oluşturur. Türkiye'nin şehircilik anlamında kaybettiği şeylerden birisi bu, kolektif hafızası silinmiş, geçmişinden kopmuş şehirlerde yaşıyoruz. Şehirlerimiz ruhunu kaybediyor.

Beşir Ayvazoglu, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın **Beş Şehir**'i üzerine konuşurken, Bursa bölümünün neşet ettiği şiiri **"Bursa'da Zaman"** şiirinden bahsederken, Bursa'yı gezecekler verilecek **"mutlaka görmelisin"** tavsiyelerine eklenmesi gereken, mesela Ulu Cami gibi şehrin mütemmim cüzü sayılabilecek bir eser diyordu bu şiir için. Bir şehri tavsiye ederken gezilecek görülecek, o şehrin ruhunu yansıtan eserlerin yanına eklenecek bir kitap da olabilir bazen. Tanpınar'ın Beş Şehir kitabı, o şehirlerin mekân hikayelerini anlattığı için edebiyatımızın nadide eserlerinden birisi. Hikayesi olmayan bir mekân bir taş yığınından farksızdır. Bence büyük dertlerimizden birisi bu: **Mekânlar hikayelerini yitiriyor.**

İlk iki kitabım **Kurusırtı'nın Ardı** ve **Evden Uzakta**'da doğduğum ve büyüdüğüm Kangal ve Sivas'ı anlattım. İnsanların, mekânların hikayelerini yazdım. Temel kaygım, üçüncü kitabım **Ayrancı'da Bir Apartman**'ın arka kapağında kurduğum bir cümlemin tafsilatlı şerhi aslında: Doğduğumuz evlerde ölmüyoruz. Benim doğduğum ev artık yok, büyüdüğüm evlerle bağım koptu. Bu kayıplar insanın hayatını fakirleştiren, köksüzlük hissini büyüten ve hayatın anlamında büyük boşluklar oluşturan etkenler.

Bir semtin ruhu üzerine düşünmek, insanın aidiyet arayışını ve kimlik oluşturma sürecini

anlamaya çalışmaktır. İnsanın varoluşunu anlamlı kılan, yalnızca bir mekânda bulunmak değil, o mekâna ruhuyla bağ kurmak, orayı **"yuva"** hâline getirmektir. Bir semt de ancak içinde yaşayan insanların hatıraları, alışkanlıkları ve ortak deneyimleriyle anlam kazanır.

Şehirlerin ruhu, toplulukların dinamizmi ve sokak hayatının etkileşimleriyle şekillenir. Şehirler sadece fiziksel mekânlar değildir; aynı zamanda sosyal ilişkilerle yaşayan organizmalardır. Ayrancı gibi semtler, sadece **"yaşanılan mekânlar"** değil, aynı zamanda **"deneyimlenen"** ve **"anlam yüklenen"** mekânlardır.

İşte bu noktada yerel gazeteler, bir semtin metafizik haritasını çizer; sokakların ötesindeki derin anlamları açığa çıkarır. Yerel gazeteler semtin ruhunun yazıya dökülmüş hâlidir. Her sayfasında, semtin yaşayan tarihine dair izler taşır; bazen bir apartmanın yapılış hikayesi, bazen mahalle pazarındaki sohbetler... Bu küçük detaylar, dijital dünyanın tekdüzeliğinde kaybolan özgünlükleri yeniden görünür kılar.

Yerel gazetecilik, bir semtin yalnızca tanığı değil, aynı zamanda o semtin hafızasını geleceğe taşıyan bir köprü görevi görür. Yerel gazeteler, kolektif hafızanın korunmasında ve aktarılmasında önemli bir araçtır. **Ayrancım Gazetesi** gibi yayınlar, bireyleri ve mekânları tarihsel bir bağlama oturtturarak o semtin hikayesinin bir parçası hâline getirir. Böylece, yerel gazetecilik sadece bilgi aktarmakla kalmaz; bir topluluğun varoluşunu ve anlam arayışını destekleyen bir zemin sunar.

Yerel gazeteler, topluluk dayanışmasını güçlendiren ve kültürel hafızayı diri tutan araçlardır. **Ayrancım Gazetesi**, Ayrancı semtinin hikayesini anlatırken aynı zamanda bir hikayeyi geleceğe aktarıyor. Sokak adlarının tarihçesi, eski apartmanların öyküleri, semtte yaşayan insanların anıları ve esnaf hikayeleri gazetenin her sayısında yer buluyor.

Ayrancım Gazetesi'nin hikayesi, yerel gazeteciliğin dayanışma, kültürel hafıza ve topluluk ruhu açısından önemini ortaya koyuyor. Önceki sayılarında yayınlanan hikayeler, yazılar kitap olarak yayınlanıyor.

ayrancimdernegi@gmail.com

ayrancı
gazetesi

AYLIK AYRANCİ SEMT GAZETESİ www.ayrancim.org.tr
Ayrancım Derneğine bağışlarınız için hesap numaramız
Türkiye İş Bankası Aşağı Ayrancı Şubesi
TR90 0006 4000 0014 2360 6102 24

AYRANCIM GAZETESİ www.ayrancim.org.tr ISSN 2717-7319 Aylık / Yerel Süreli Yayın

Ayrancı Semti Kent Kültürü ve Dayanışma Derneği (Ayrancım Derneği) adına Sahibi: Ali Necati Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: İrmak Dalgıç Bulut

Yayın Kurulu: Ezgi Acar - Gamzegül Kızılıcak Aykanat - Seval Nuray Başgöl - Ramazan Topoğlu

Yönetim Yeri: Ballı Sokak No:8/6 Kavaklıdere/Ankara Tel:0312.425 86 00 ayrancimgazetesi@gmail.com

Baskı: Hermes Ofset Ltd. Şti. Büyük Sanayi 1. Cadde No: 105 İskitler / ANKARA Tel: 0312.384 34 32

Sertifika No: 47869 Basım Tarihi: 30 Aralık 2024

II. GÖBEKLİTEPE'DEN BUGÜNE TÜRKİYE'NİN TARİHİ VE KÜLTÜREL MİRASI SEMPOZYUMU

ÖNEMLİ TARİHLER

03 MART 2025: BİLDİRİ SON GÖNDERİM TARİHİ

17 MART 2025: KABUL EDİLEN BİLDİRİLERİN AÇIKLANMASI

24 MART 2025: SEMPOZYUM PROGRAMININ İLAN EDİLMESİ

İŞBİRLİKLERİ LİSTESİ

sempozyum.akademikdusunce.org.tr

12-13 NİSAN 2025
09:00 - 18:00

CEM EREN
KÜLTÜR MERKEZİ